

Yesuŋ biyaa hūmelle maŋ a hel Pilati dumelle-na a ka hi kalver-tānuŋgu-i, i tigiŋ die suɔr ma yaa-i a die pigāŋŋ wuɔ ii dii u huoŋ-nu nyuŋgo-i, ii dii u huoŋ-nu bisinuɔ-i. Diilo yan hūmel daade wuɔsaanjgu dii kunanju naara-yie i Diiloŋ-hūmelle-na aa Yesu maŋ siyaa ku i maama-na, di ce u maama migāŋŋ ta ma dɔlnu-yie ma naara.

1 Ba puu-ma da ba ko Yesu-i

Pilati saa tuɔ taara ba ko Yesu-i, a ce dumaaŋŋo-na wuɔ yuu-ba ku ka yu u beyufieŋa siei wuɔ: «U guɔlaaya hama-i? Mei saa da uŋ cie kumaŋ aa na'a i ko-yo. Mamaŋ dii, mi ka ce ba muo-yo aa nanna-yuɔ.»

Baa yagar aa naa gbuu pāŋŋ ta ba kaasīŋ da gbagaga wuɔ: «Ba saaya ba gbu-yo daaŋŋ nu ko-yo! Ba saaya ba gbu-yo daaŋŋ nu ko-yo!» Baŋŋ kaasīŋ dumaaŋŋo-na, Pilati saa gbāa duɔ yagar, wuɔ naa wuɔ hūu-ma. Uŋ hūyāa-ma, Barabasi maŋ naa gbuɔ nuɔmba ce ijieni-i nelle-na aa naa tira ko nelieŋo, Pilati wuɔ ce ba nanna u yaa-i aa naa hā-ba Yesu-i wuɔ ba kā, kumaŋ da ku ka dɔlnu-bei ba ce-ku yuɔ. (Like 23:23-25)

Yesu, mie Tieŋ nuɔ, I suyaa wuɔ Yuifu ba hɔdorre yaa cie Pilati hā-ba hūmelle-i wuɔ ba ko-ni; aa i tira suɔ wuɔ mie āmbabalma maama'i nuɔ-i niŋŋ siyaa ku kuliiŋŋ daaku-i.

Yaŋŋ ŋ̄ kuliiŋŋ kāyā-yie i hiel i naŋga āmbabalma-na. Niŋŋ siyaa ku kulbabalaŋŋ daaku-i a hur mei āmbabalma-i, mi ka gbāŋŋ hiel mi naŋga-i ma cemma-na.

2 Ba haa daaŋŋu-i hā Yesu-i

Pilatiŋ hāa-ba hūmelle-i, ba bie Yesu-i kā baa-yo baŋŋ bīŋŋ terieŋgu maŋ ebiremma-na "Golgota-i", ku yuŋgu yaa wuɔ Yukuole. Baŋŋ ŋ̄ na'a ba ka gbu-yo daaŋŋu maŋ nuɔ-i, baa haa-ku hā Yesu fuɔ fere yaa tūu-ku ba ta ba hel nelleŋ-huɔŋga-na. (Nsāa 19:17)

Baŋŋ haa daaŋŋu maŋ hā Yesu-i, ku maama saa fa baa yoyondomma-i. ɻ̄ga i saaya i suɔ wuɔ yoyondogbāŋgbālāmma sī, mie āmbabalma yaa cie ku migāŋŋ waa yonduo naara.

Itie, ŋ̄ pigāŋŋ-ye iŋŋ saaya i tie tūu i yuŋŋ-maama-i dumaa yinni maŋ joŋŋ, ku da ku ce fiefie nuɔŋŋo-na, ɻ̄ga i sa sie ce-ma. Kāyā-yie i tie hūu-ma i tūu mie maama-i baa banamba maama-i ŋ̄aa nuɔ niŋŋ cie-ma dumaa.

3 Yesu cii dīelā-ciima-i

Mulīema jīenya Yesu-i. Daaŋ daaku maama saa fa baa yoyondomma-i. A u saa gbāa wuɔ maa, u cii. Uŋ fie cii, u gbāaŋ sire; uŋ donyaŋ kumaŋ, u donya ku yaa-i. Fuɔ fere waan̄-ma wuɔ: «Molo saa guor-mi, muɔmei hāa mi fere.»

Itie, η pāama temma sī, η fōŋgū ūŋ fie tī, η vaa η fere da η ce η To nun̄gu-i.

Itie, kāyā-yie die doŋ mamaŋ i kā baa-ma ka bāl-ma. Baa yaŋ i kūɔma ta ma seŋ.

Dīilocārālle: Nelnyulmuŋ-āndaŋgu:

Itieŋ nuɔ, η faa yaŋ bīmbīnni-i hiere aa tira a buɔ-nie.

A ce dumaaŋo-na, η maama dōlnu-mie a yaŋ bīmbīnni-i hiere.

Naŋ nelnyulmu cie mi ta mi dōl mi tīenataamba-i ηaa miŋ dōl mi fere dumaa.

4 Yesubaa-ba daa ba-naa baa u nyu-i

Yesuŋ huɔŋ, yinni komuɔŋa hāi ku huon̄gu-na, ba kā baa-yo Diilodubuɔ-i-na da ba ka pā-yo hā Diiloŋo-i. Siminyɔ waa. Wuɔ waŋ baa Maari-i wuɔ: «Naacombiloŋ daayo-i banamba ka bigāaŋ-yo, banamba ka bi dōl-o. Ηga nuɔŋo-i, u nyu nuɔŋo-i, η ka da sūlma aa η ka mulīen̄. Mulīema ka ta ma gbu ma fō-ni η huon̄ga-na ηaa ba fō-ni baa halle.» Siminyɔŋ taa u waŋ mamaŋ, ma'i sī daama-i wei? A da naŋ fereŋ bieŋo-i ba bilaa-yo ta ba ce-yo sūl daama temma-i aa migāaŋ ta ba kā baa-yo da ba ka ko-yo! Mulīema namma maara mafamma-i wei?

Yaaŋ i jɔguɔŋ mafamma-i i ne

Die ne da mie balaŋgu yaa kuɔ Yesu-i, ma saaya ma jaŋ-ye, aa u hujarre saaya di ko-ye. Ηga ku'i sī ηaa mie kūŋgu-i. Da η hīrā mulīema-i moloŋ maa-na aa kutieŋo sa suɔ-ma, ku jaŋ ku cor, ηga Yesu saa nyaanu kuhōŋgu-i, u curaa tuɔ dōl-e. U ce kuhōŋgu-i i die gbāa nanna i balaŋgu-i. I baladuɔŋ daaku yaa bi diyaa u nyu-i mulīema-na, η sie suɔ wuɔ mie nyu yaa ufaŋo-i Diiloŋ-hūmelle-na.

Maari, Diiloŋ nyu nuɔ, cārā Diiloŋo-i η hā āmbabalmantaŋ mieŋo-i.

Dīilocārālle: *Mi jaal-ni Maari...*

5 Simɔ tūyāa Yesu kuraa-i kāyā-yuɔ

Sorosibaa-baŋ hilaa baa Yesu-i ta ba kā baa-yo da ba ka ko-yo, ba suu baa siren̄iyieŋo naŋo hilaa suoŋ-nu tuɔ jo; ba bī-yo Simɔ. Baŋ taa ba kā baa daaŋgu maŋ da ba ka gbu Yesu-i, ba bel u yaa-i a haa-ku hā-yo. (*Marke 15:21*)

Diiloŋo fereŋ baamba cīnaana Yesu-i. Ba bilaa nieryieŋo-i u tūu u daaŋgu-i kāyā-yuɔ. Namaa daa-ma nie? Diiloŋ-dūŋ-baaŋ mieŋo-i hōnni bɔi dii i sa sie dii i naŋga a migāaŋ mie fereŋ dūŋ-maama-i; hōnni bɔi dii i sa kāyā i-naa. Bamaŋ si dii baa-ye i horre-na ba yaa bir ta ba kāyā-yie. Simɔ saa ce ku yaa daaku-i wei?

Itie, η maamanj dōlnuj bamaŋ aa ba sa suɔ-ni, kaalaa ba yammu-i ba suɔ η saangu.

Diilocārälle: **Nelnyulmuŋ-ändaanju:**

Itieŋ nuɔ, η faa yaŋ bimbīnni-i hiere aa tiraat buɔ-niɛ.

A ce dumaaŋo-na, η maama dōlnu-mie a yaŋ bimbīnni-i hiere.

Naj nelnyulmu cie mi ta mi dɔl mi tienataamba-i ηaa miŋ dɔl mi fere dumaa.

6 Veronike huriye Yesu yaanja-i

Yesu yaanja saa ta ka suɔ nemma. Tāmma-i, baa cufaluŋgu-i, baa taaluŋgu-i a naara nyampäll-e-i η sa suɔ-ni bɔ-ni kei. Veronikeŋ daa-ka dumaaŋo-na, u doŋ holle ciel nuɔmba-i cor, aa kā ka ciel sorosibaa-ba-i cor, a kā ka ce u musuɔruɔ-i tuɔ hurre Yesu yaanja-i.

Nieŋ cieŋ daa uŋ daa holle maŋ temma-i.

Hōnni bɔi dii i ce senserre nuɔmba-na a kā i Diiloŋ-hūmelle kūŋgu-na; i hel Yesu huoŋ-nu Pier temma-i. Veronikeŋ cie kumaŋ daaku-i, ku saaya ku pigāaŋ-ye nelma aa dii sireiŋa yiɛ i baa hel Yesu huoŋ-nu halle da ku fie kuola nie nie.

Diilocārälle: **Itieŋ nuɔ, mi haa mi naŋga nie**

Mi haa mi naŋga-i nie wuɔ da mi saa har η nuŋgu-i ηaa niŋ waaj-ma dumaa, η ka kāyā-mie aa ce η nelle ce mi diisuurre. Iŋ sa waŋ weima aa ji bir baa huoŋ-ändaanju.

7 Yesu tiraat cii ku ce i hāi

Simɔŋ fie kāyā Yesu-i a naara Veronikeŋ fie dii sireiŋa maŋ yuɔ, u sie gbāa. Mulīema jīenya-yuɔ cor, a ce u tiraat cii. Uŋ cii, u saa tīe dii hīema-na; u jiiye u fere sire a cor baa u hūmelle-i. Uŋ donyaŋ kumaŋ u donya ku yaa-i. Fuɔ fere gbīe u To-i wuɔ: «Baba, baa fer muɔ, yaŋ ma ce niŋ taaraŋ ma ce dumaa.»

I suyaa wuɔ nelieŋ nuɔ da η cii Diiloŋ-hūmelle-na η siremma dii kpelle. Iŋga Yesu maama saaya ma dii sireiŋa yiɛ. Da η cii aa bī-yo, u ka bel η sire ηaa uŋ bilaa Maari-Madeleni sire dumaa.

Diilocārälle:

8 Yesu piiye baa Yerusalemu caamba-i

Nuɔmba saa waa dei Yesu huoŋgu-na. Caamba waa ba hōlma-na. Ba haa ba nammu-i ba yunniŋ ta ba kaal. Yesu gbē-ba wuɔ: «Yerusalemu caaŋ namaa, yiŋgu dii baa yiŋgu, ba kaa ta ba nenu caamba maŋ saa hoŋ da. Terieŋgu faŋgu-na, baa na kaal mei maama-na, taa na kaal namaa fereŋ maa-na baa na bisālmba maa-na. (*Like 23:27-29*)

Caaŋ daaba hujarre kuɔ Yesu cor. A ce fuɔ fereŋ mulīema maama karaanu-yuɔ. U birii yaŋ aa tuɔ fara u jōguɔŋ bafamba mulīema kūŋgu yaa-i.

Itie, kāyā-yie i tie jōguoř banamba maama yaa-i nař temma-i aa yan mie feren maama-i. I cārā ku fōngūc-i ḡ wulaa, nučni mař dii tīena Ninsōj-teriengu-na baa i To-i Weimantieno-i. *Ma cie.*

Nalāanju: *Yuntie ce hujarre yie oo Yuntie ce hujarre yie oo!*

9 Yesu cii ku ce i siei

Nieř Yesu-i hīema-na uř gbu u ce sūlma-i duč sire ku ta ku nucl-o. U ka tuč piiye u hučj-na dii wuč: «Ba ce karaanju baa-mi ba cor.»

Kalver-tānunju saa tira da hōlma; Yesu jiiye u fere tira sire.

Kunie da ḡ ka ce ḡ da āmbabalma malāa nison-kertīeyiejo nař ma cu ḡ hučjga-i. ḡga i saaya i suč wuč nelbilieř mie hūmienja balaan cor.

Diilo, yan i Diilocārälle-i baa i nelnyulmu kāyā bamař cii, ba sire.

Diilocārälle: *Itieř nuč, mi haa mi nařga nie*

Mi haa mi nařga-i nie wuč da mi saa har ḡ nuřgu-i ḡaa niř waaj-ma dumaa, ḡ ka kāyā-mie aa ce ḡ nelle ce mi diisuurre. ḡ sa wař weima aa ji bir baa huoř-āndaanju.

10 Ba culaa Yesu bīmbīnni-i aa yan-yo bebelle

Sorosibaa-bař gbuu Yesu-i, baa bie u niidiini-i calnu-nie sōmma naa; neldučjo bie sōmma diei, aa naa bi bie u joŋgorbuč-i. Joŋgorbuč daayo-i munyemmu saa waa-yuč; kompařga diei dučj dōrč-i-na ji hi cicaara-i. Baa ta ba piiye wuč: «Baa na yan i taalnu u joŋgorbuč, yař i ful tieřa i ne umaj ka da-yo.» (*Nsāa 19:23-24*).

Bīnkūnju saa tira tie baa Yesu-i. U nyu uř hučj-yo dumaa, ba haa-yo dumei daařgu-na aa u ka bi ku dumei. U yař u bīmbīnni-i hiere hā-ye duč pigāař-ye uř dōl-eř dumaa. U nawalsīnni hii ni fuořgu-i fieřie-i-na. U yaa nawaljo aa nučmba tira cīina-yuč hiere.

Itie, i nagāř-niini mař cieř i sa gbāa dōl-ni, baa nimař diyař-yeř āmbabalma cemma-na, hā-ye baa ku holle-i i nanna-nie aa da i fere.

Diilocārälle: *I To nučni mař dii dōrč-i-na...*

11 Ba gbuu Yesu-i daařgu-na

«Da mi ji nyugūj kā mi To wulaa, mi ka bie-na hiere na ka waa mi caař-nu.» Itiejo āndaanju nařgu yaa kufařgu-i.

«Nyujgo daayo-na, ḡ ka suur baa-mi Diiloř-nelle-na.» U gbē cuoyuo mař waa u caařgu-na. U hāa ufařo-i muntīenammu tī u caařgu-na.

«Baba, bař ceř kumař daaku-i, ba saa suč wuč ku balař, baa gāř baa-ba.» U gbē hōduraan daaba yaa-i. Bafamba bi daa muntīenammu u caařgu-na.

Aa gbē nyuŋo-i wuc: «Nnaa, ḥ nyu yaa daayo. Nsāa, ḥ nyu yaa daayo.» U bi hāa u nyu-i baa Nsāa-i muntienammu-i dumei. Yesu yaan̄ fuč muliema-i aa tuč jēgučę banaj maama. Uŋ juč puur u nujgu-i duč piiye, u cira: «Hūŋkučsinni bilaa-mi.»

Itie, hūŋkučsinni maŋ bilaa-ni ḥ hučga-na ni maaraa nimaŋ kuolaaya ḥ nuhalle-i. ḥ taara nelbiliemba-i hiere ba suč wuc Diiloŋo yaa ba To-i aa ta ba nu u nujgu-i ku'i ka ta naŋ hūŋkučsinni-i.

Yesu, Itieŋ nuč, ii dii ḥ huoŋ-nu. Ii dii ḥ huoŋ-nu nyuŋgo-i, i dii ḥ huoŋ-nu bisinuč-i
Diilocărälle: **Nelnyulmuŋ-ändaangu:**

Itieŋ nuč, ḥ faa yaŋ bimbinni-i hiere aa tiraas buč-nie.

A ce dumaaŋo-na, ḥ maama dəlnu-mie a yaŋ bimbinni-i hiere.

Naŋ nelnyulmu cie mi ta mi dəl mi tienataamba-i ḥaa miŋ dəl mi fere dumaa.

12 Yesu kuu daaŋgu-na

Yesuŋ waan̄ mamaŋ huoŋgu-na aa suč duč ku, ma vii u To yaa-i. U kaalaa u sūlma yaa igēna wuc: «Baba, Baba, bige-i cie ḥ nanna-mie?» Aa ji hā u fere baa Tuoŋo-i wuc: «Baba, hūŋ-mi.» A ne da uu naa wucya cira: «Baba, niŋ hāa-mi mamaŋ hiere mi cie-ma.»

Yesu siyaa kuliŋgu-i nelbilię mie i die gbāa die suur u To horre-na. Uŋ kuu de-i-na, kuu dii ḥaa u puurii hūmelle-i hā-ye i die gbāa ce Diiloŋ-bisälj mie, i die gbāa tie bī Diiloŋo-i Baba.

Diilocărälle: (Na haa na nammu-i kuraa-i-na aa na ce) *I To nučni maŋ dii dərɔ-i-na...*

13 Ba haraa Yesu-i daaŋgu-na

Baŋ juč ji tūnu Pilati-i wuc Yesu kuu, kuč cu u hučga-i. Sorosibaa-ba maŋ waa u caaŋgu-na, wuc ce ba bī u diei hā-yo, u yuu-yo da kuč u kuu ninsoŋo. Sorosiyieŋ wuc cira u kuu ninsoŋo. Pilati wuc hā-ba hūmelle-i wuc ba ka har-o. Baa kā ka har-o a fiňya-yuc.

Baŋ migāaŋ kuloŋo-i dumaa aa fuure-yuc, Yesu saa tiraas da kufaŋgu-i. Ba saa gbāa da ba cε-yuc hūmma, aa baŋ fiňya-yuc baa kompaŋga maŋ, dombūurāŋo naŋo-i hāa-ba baa-ka. A tiraas naara mafamma-i baŋ haraa-yo daaŋgu-na, ba haa-yo u nyuŋo gbeini yaa nuč-i aa tigiŋ aa suč bie-yo ka nanna.

Maari, naŋ sūl daama: A da ḥ bieŋo kuloŋo-i baa muoruŋ gbuu bīna u yaŋga-i dumaa. Nii naa suč wuc Yesu juč duč ji mulię aa suč duč da u munyierammu-i, u juč duč ji mulię aa nelbiliemba suč da ba bi da Diiloŋo hujarre-i baa u cicēlma-i.

Maari, niŋ diyaa ḥ nujgu-i i Diiloŋ-nelle suurman̄-kūŋgu-na, i jaal-ni bɔi.

Diilocărälle: **Mi jaal-ni Maari...**

14 Yesu fuuremma-i

Yosefu maŋ taa u hel Arimate-i-na, u yaa waa kuliintiejo-i Yesu kuliŋgu-na. Baŋ kāa baa-yo da ba ka fuure, wuɔ ce ba dii-yo cīncorre nande-na, baa hīeŋ-de tāmpēlļej, ba saa na hi fuure moloŋo die yogo. Caamba ne terieŋgu-i dei a suɔ-ku aa bir ta. (*Like 23:53-55*)

Yitīenāŋgu cuo kaala-i-na, ba sire naar jo da ba ji migāaŋ kuloŋo-i, jo ji da cīncorre-i gbāŋgbāŋ.

Yesu, ŋ̄ saa tīena cīncorre-na vaaya. Hīema saa gbāa wuo-ni. Kuliiŋgu saa gbāa ce bīŋkūŋgu nie. ŋ̄ siire. Nuɔnei daani cicēlma aa kuliiŋgu yufelle nie. Diiloŋo siire-nie ŋ̄ tira a waa cicēlma. U hāa-ni cicēlma-i aa tira a hā mieŋo-i baa-ma naŋ barguɔ-i-na.

Yesu, Itieŋ nuɔ, kāyā-yie i ko āmbabalma maŋ dii i hōmmu-na, ku yaa i ka gbāa tīe baa-ni cicēlma Diiloŋ-bisālŋ̄ temma.

Diilocārālle:

Periema: Itie, niŋ̄ biyaa hūmeprōrnde maŋ, baa hūmebabalande maŋ a ka ku aa sire paki-yiŋgu-na, i suɔraa difande wuɔsaŋgu yaa daaku-i. ŋ̄ waan̄-ma wuɔ: «Umaŋ duɔ tuɔ taara u cu mi huoŋ-nu, kutiejo saaya u tūu u kuraa-i a cu mi huoŋ-nu.» I taara i ce ma yaa-i. ŋ̄ kuraa barguɔ-i-na baa ŋ̄ sirenna fñŋgūɔ-i-na, hāalā-yie i tie dii sirenja i fereŋ̄ nuɔ ŋ̄ huoŋgu-na, aa ŋ̄ bi kāyā-yie i bie i To hujarre temma.

Hāalīj-wučsaanju

Nyuŋgo juma. Itieŋo-i Yesu mulāaŋ nyuŋgo ku temma yaa-i nuč-i aa ku. Ku'i cie i tigiŋ i-naa die jčguču uŋ cie kumaj hā nelbiliemba-i hiere ku maama.

Yesu dčlaa-ye cor, a ce dumaaŋo-na yaaŋ i bi yaŋ u maama ta ma dčlnu-yie. Diilo yaŋ u mulčema-i baa u tāmma pir nelbilieŋ mie i āmbabalma-i hiere aa bir-e fuŋ birma.

① Ba'a ba ko Yesu-i

Baŋ bilaa Yesu-i, ba kāa baa-yo Pilati wulaa. Yesu yaa Diiloŋ-Bieŋo-i; u saa ce kuubabalaanju dede. Nḡa u bigāarāamba sa waŋ u yefafalle, ba tālā ba haa-yuč. Ba taara ba gbu-yo daaŋ-nu ko-yo ḥaa nelkororo.

Pilati suyaa wuč Yesu-i nelbabalaŋo sī, ḥga u saa da holle hūu-yo u bigāarāamba nammu-na; u yaaŋ ba ce ba bāaŋgu-i yuč.

Itie, ba birii haa mie āmbabalma yaa nučjo-na. I cuosinni-i, baa i huhurma-i, baa i nahuc̄ŋga-i, baa i nenemuŋgu yaa diyaa-ni kuliiŋ daaku-na.

☞ Tiriŋŋ nel daama-i: Yesu, jande ce hujarre yie!

② Yesu tūyāa u daaŋgu-i

Ba haa daaŋgu naŋgu hā Yesu-i u būŋkurni-na, ku maama saa fa baa yoyondomma-i. U yaa birii cer tuč pā mie āmbabalma sullu-i.

Itie, i suyaa fiefie-i-na wuč i Konjkortieno yaa nučjo-i. Niŋ cie kumaj hā-ye, i się gbuu gbāa jaal-ni ku maama-na.

☞ Tiriŋŋ nel daama-i: Itie, i się gbuu gbāa jaal-ni niŋ cie kumaj hā-ye ku maama-na!

Diilocārālle: **Itie, mi haa mi naŋga nie**

Mi haa mi naŋga-i nie wuč da mi saa har ḥ nuŋgu-i ḥaa niŋ waŋ-ma dumaa, ḥ ka kāyā-mie aa ce ḥ nelle ce mi diisuurre. ḥ sa waŋ weima aa ji bir baa huoŋ-āndaŋgu.

③ Yesu cii dīelā-ciima-i

Daanŋ daaku dii yonduo cor. Yesu mulāaŋ. U cii. I āmbabalma yaa cie u cii. A ne da die tie ce āmbabalma-i miemiei wuyaŋ ma tōnč-i.

Itie, kāyā-yie i hiel i naŋga āmbabalma cemma-na.

Diilocārālle: *Mi tūnuŋ Diiļoŋo maŋ Weimantieno...*

④ Yesubaa-ba daa ba-naa baa u nyu-i

Maari-i cieŋo! U daa holle. U cuu u bieŋo huoŋ-nu ba da ba ka ko-yo u yufelle-na. U siyaa a muliŋŋi baa u bieŋo-i nelbiliemba da ba da Diiloŋŋo yufelle. A yiera ta ŋ ne ba ta ba ko ŋ bieŋo-i, halle duɔ fie waa bīŋwuonjo, ku sa suɔ aa jaŋ aa ji da baa daa u saa cāl.

Maari, i nyu nuɔ, kāyā-yiɛ i cu Yesu huoŋ-nu naŋ temma-i, halle da ku fie kuola niɛ niɛ.

Düilocärälle: *Mi jaal-ni Maari, ...*

⑤ Simɔ tūyāa Yesu daaŋgu-i kāyā-yuɔ

Naacolŋo naŋo yaa hilaa suoŋ-nu tuɔ jo daayo. U mulāanj. U gbāana duɔ hi ciŋgu-i donduo duɔ nyɔŋ hūmma. Sorosibaa-ba waa hie da-yo? Ba bel-o haa Yesu daaŋgu-i hā-yo.

Itie, miɛ i bi taara i tūu hor-ni. Kāyā-yiɛ i tie hūu-ma i tūu i tīenataamba hālmaangu-i naara miɛ kūŋgu-i.

Düilocärälle: *I To nuɔni may dii dɔrɔ-i-na...*

⑥ Cieŋo naŋo huriye Yesu yaan̄ga-i

Yesu ko hujarre u cor; u yaan̄ga gbuyaa hiere baa tāmma baa cufaluŋgu. Cieŋo naŋo-i ba bī-yo Veronike, u ce nyarkpātāaŋgu a hurre-kεi.

Itie, hɔnni bɔi dii i da nuɔmba-i muliŋma-na ŋga i sa siɛ kāyā-bei. I sa siɛ i kūŋma huol. Dii veronike hujarre temma yiɛ aa hā-ye holle i tie gbā i kāyā bamaŋ dii yaahuolo-na.

Düilocärälle: *(Na cārā-yuɔ na hōmmu-na)*

⑦ Yesu cii ku ce i hāi

Yesu mulāanj, u tiraat cii. Uŋ fie cii, u saa tīena dii hīema-na; u siire cor baa u hūmelle-i.

Itie, die cii huoŋgu huoŋgu ŋ hūmelle-na, kāyā-yiɛ i sire donduo.

Düilocärälle: *Itie, mi haa mi naŋga niɛ*

Mi haa mi naŋga-i niɛ wuɔ da mi saa har ŋ nuŋgu-i ŋaa niŋ waan̄-ma dumaa, ŋ ka kāyā-miɛ aa ce ŋ nelle ce mi diisuure. ŋ sa waj weima aa ji bir baa huoŋ-āndaŋgu.

⑧ Yesu kaala Yerusalem caamba-i

Baŋ taa ba kă baa Yesu-i, caamba namba waa hūmelle tūŋgu-na ta ba ne. Baŋ juɔ da Yesu-i baa haa ba nammu-i ba yunniŋ ta ba kaal. Yesu wuɔ yiɛra tuɔ piiye baa-ba wuɔ: «Caaŋ nama, baa na kaal mei maama-na; taa na kaal nelbiliembä balaŋgu maama yaa nuɔ-i.

Itie, kăyă-yie i āmbabalma maama ta ma jaŋ-ye aa i hiel i naŋga mei.

☞ *Tiriŋ nel daama-i:* Kăyă-yie i hiel i naŋga āmbabalma cemma-na.

9 Yesu cii ku ce i siei

Hūmel daade dii pɔrrɔ aa di wuɔsaŋgu tiraan waa kpelle. Muoru jīenya Yesu-i u tiraan cii. Ba muo-yo dii, ba sε-yo dii, ba tuora-yuɔ dii, ba bi nyε-yo dii. A siɛ nuɔmba-i hiere ba āmbabalma-i, congorbuɔ.

Hōnni bɔi dii i āmbabalma sa gbāŋ aa mal-e.

Itie, i taara die cii huɔŋgu huɔŋgu, i wuɔr sire a cu ŋ huoŋ-nu a ka hi ŋ muŋkāmmu-i.

☞ *Tiriŋ nel daama-i:* Yesu, ce hujarre yie. Koŋkortie, baa gāŋ baa-ye.

Düilocärälle:

⑩ Ba hielaa Yesu joŋgorbaa-ba-i yuɔ

Baŋ kaa hi baa Yesu-i kalver-tānuŋgu-na, baa hā-yo koncɔrɔ wuɔ u nyɔŋ, Yesu saa hūu-ma nyɔŋ. Baa hiel u joŋgorbaa-ba-i aa naa galla-yuɔ daaŋgu-na.

Bīŋkūŋgu sa tiraan ku ye u wulaa; u pirii u fere hā miem ei.

Itie, i ce-ni kasi saa da-ni; ŋ dɔlaa-ye fuɔ ka ta ŋ ku i maama-na.

Düilocärälle: *I To nuɔni maj dii dɔrɔ-i-na...*

11. Ba gbuu Yesu-i daaŋgu-na

Ba bilaa Yesu nammu-i gbu-mu, aa bel u gbeini-i gbu-ni. U bigāarāamba diyaa-yo huɔŋga ta ba tuora-yuɔ. Hεiŋa ko-yo dii, tuosīnni ko-yo dii. Iŋga Yesu yaŋ aa tuɔ cārā Diiloŋo-i u hā-ba wuɔ: «Baba, baa fer-ba! Baa gāŋ baa-ba.»

Itie, kăyă-yie i tie suɔ i cārā Diiloŋo-i i hā i bigāarāamba-i naŋ temma-i.

Düilocärälle: *Nelnyulmuŋ-āndaŋgu:*

Itieŋ nuɔ, ŋ faa yaŋ bīmbīnni-i hiere aa tiraan buɔ-nie.

A ce dumaaŋo-na, ŋ maama dɔlnu-mie a yaŋ bīmbīnni-i hiere.

Naŋ nelnyulmu cie mi ta mi dɔl mi tīenataamba-i ŋaa miŋ dɔl mi fere dumaa.

12. Yesu kuu dii daaŋgu-na

Bääŋguŋ juc tereŋ hucŋgu maŋ nuč-i, Yesu wuč waŋ baa Tuoŋo-i wuč: «Baba, hūu-mi!»
Uŋ waŋ mafamma-i, wuč bi nisŋi u yuŋgu-i, u bi tamma yaa-i.
(Na dūuna ku ce celle aa na sire)

Uŋ kuu dumaŋo-na, sorosiyieŋo naŋo ce u pucluŋgu-i a fō-yo u gbugbasīnni-na a da
u kuu ninsojo.

I maama gbuu silaa dčlnu Yesu-i u ku i maama-na.

☞ *Tiriŋ nel daama-i:* Itie, i taara i dčl-ni ḥaa niŋ dčlaa-ye dumaa.

Düilocärälle:

13. Ba haraa Yesu-i daaŋgu-na

Yesuŋ kuu, baa har-o daaŋgu-na a hā nyuŋo-i baa-yo.

Maari, ḥ hāa-ye ḥ bieŋo-i cicēlma, i bir-o kuloŋo a hā-ni baa-yo; ku yaa pigāŋ i
balaŋgu-i. Inj suyaa-ma nyuŋgo-i-na, i ce-ni kasi saa da-ni. Jande cārā Yesu-i ḥ hā-ye; i
maacemma saa fa.

Düilocärälle: *Mi jaal-ni Maariya...*

14. Ba fuyaa Yesu yaaŋga-i cīncorre-na

Baŋ haraa Yesu-i, baa kā ka fuure-yuč cīncorre nande-na aa ce sorosibaa-ba ta ba
niya-yuč. Yinni hāi cor, sielinj-yiŋgu yaa waa Pake-i, Yesu wuč sire hel aa yanj-ba.

Bamaŋ hūyāa-ma wuč Yesu kuu aa sire, da ba fię ku, yiŋgu dii baa yiŋgu ba ka sire
Yesu temma-i.

Itie, i hūyāa naŋ maama-i, hā-ye cicēlma maŋ sa tīeŋ dede-i.

Yesu, Itieŋ nuč, hā-ye muntīenammu ḥ To caaŋgu-na.

Düilocärälle: *Mi hūyāa Düiloŋo-na...*

Periema:

Itie, ḥ baamba maŋ tigiiŋ ba-naa bande-i-na, ne ba yaaŋ-nafafamma. ḥ siyaa ce
sūlma-i aa ku da ḥ kor-e, kasi saa da-ni. Ne ḥ nyu cārāmma-i u yaa mie bi nyu, aa die ji
ku ḥ yaŋ i da muntīenammu ḥ caaŋgu-na.

Jande i bi cārā-nie die hā Düiloŋ-dūŋ-baamba maŋ kuu baa ḥ maama-i ba hōmmu-na,
hā-ba muntīenafafammu ḥ caaŋgu-na, baa i bīncučumba-i, baa i horaamba-i, baa i
jēnaamba-i, baa bamaŋ cie ānfafamma-i yie cor hiere, yaŋ ba da kuo baa-ni.

I haa i naŋga nie aa tie cārā-kuc i To-i Düiloŋ wulaa, nučni maŋ dii tīena baa-yo
dčrč-i-na ḥ yerre-na.

Nalāangu:

Yesu, Itieŋ nuč, niŋ taa hūmelle maŋ a ka hi η kuliŋ-terienju-i, i tigiŋ die wuč hūmelle fande yaa i hōmmu-na baa i ānjeġučma-na.

I āmbabalma silaa mulieŋ-ni cor, die bie hūmel daade-i aa tie jčgučη η muliema-i ku migāaŋ ce i tie suo-ma.

Aa ku bi ce i suo niŋ dčlaa-ye ka hi terienju maŋ, baa niŋ cie baa-ye cemma maŋ.

Maariya, nučni maŋ waa baa Itieŋo-i hūmel daade-na a da ku sāsāama-i, niŋ daa mamaŋ, baa niŋ nuč mamaŋ a naara niŋ cie sūlma maŋ, yaŋ mie i suo kunaŋgu mei dānambāaŋ daaku-na. Yesuŋ cic sūlma maŋ, naŋ daa-ma nuč baa η yufelle; dii-ma i hōmmu-na ma tie gbula ma baa ji karaanu-yie ku yaa i ka bir i ciluč.

1 Ba bilaa Yesu-i

Yesu, ba bilaa nučnei jīna daani aa dii hučniŋ-cucūŋgu hā-ni. Pilati fere suyaa wuč η saa cāl. U taara ba nanna-nie, ηga u sa hī, u yaŋ ma tie Yuifu ba maama yaa nuč-i aa saar u nammu. Uŋ fie saar u nammu-i, u yaa hāa-ba hūmelle-i ba da ba ko-ni.

Yesu, nyuŋgo-i-na, mei suyaa wuč da η'a η sa hī ku balaaŋ cor. Baa nanna-yie. Yaŋ η maacenciraamba da holle ta ba pigāaŋ-ye kumaŋ faa naŋ hūmelle-na.

Baa yaŋ mučmi ce kortieŋ muč a ji ce-ni kuubabalaŋgu Pilati temma-i.

(2) Yesu tūyāa u sūlmaŋ-daaŋgu-i

Sorosibaa-ba tetaaŋ daaŋgu-i sōrōŋ Yesu-i baa-ku u būŋkurni-na. Daaj daaku maama saa fa baa yoyondomma-i. Ηga ba saa ce hujarre Yesu-i-na. Yesu naa gbāa ce-ba bīŋkūŋgu, da ma'i sī uu naa gbāa parra daaŋ daaku yoyondomma-i. Ηga u jōgaŋ mie maama yaa-i aa yaŋ u saa ce bīŋkūŋgu. U suyaa wuč mie i ka bi tūu i danni-i. I ka ce pāama aa doŋ holle tie hīrā muliema-i baa jarma-i. Yesu siyaa muliema-i duč hāalā-yie baŋ ceŋ sāmma-i dumaa. U cie ku yaa pigāaŋ-ye daaku-i.

Yesu, mie maama-na η siyaa tūu daateter daade-i η būŋkurni-na. Baa yaŋ mi ta mi kāalā kuliŋgu-i, baa cufalunju-i a naara pāama cemma-i mi nanučomba maama-na. Niŋ taaraŋ kumaŋ mi wulaa, yaŋ mi ta mi sie mi ce-ku hiere.

Dīlocārālle: I Tieŋ nuč, η faa yaŋ bīmbīnni-i hiere aa tiraā buč-nie.

A ce dumaango-na, η maama džlnu-mie a yaŋ bīmbīnni-i hiere.

Naŋ nelnyulmu cie mi ta mi dol mi tie nataamba-i ηaa miŋ dčl mi fere dumaā.

3 Yesu cii dīelā-ciima-i

Hai saa suč wuč Diiloŋo yaa juč Yesu-i? U yaa Weimantieŋo-i! Ḧga uŋ faa baa-ye ku'i cie u jo ji hoŋ nelbiloŋ temma a duč muliŋiŋ pigāaŋ-ye nelma: Nyulmu kucyo, u kūčma huolaa, tuosinni haa-yuč, muoru tira a haa-yuč.

Muoruŋ fie du vāanu-yuč aa daaŋgu tira a ta ku ko-yo, Yesu fīinaap u Diilobilontesinni-na. U yaa cii fara daayo hīema-na. U hīerā senser daade-i duč hāalā-yie wuč i yaŋ bombolma-i.

Yesu, i bombolma malāa-ni. Jande, iŋ cie bombolma maŋ cor hiere, hiel-ma ŋ hučŋga-na. Kāyā-yie i baa tie ne wuč i bɔyaa banamba-na. Hāalā-yie i tie dii sireinjā bamaŋ dii muliŋema-na.

Nalāaŋgu: *Fuč cie mie temma Diiloŋ bedusla fuč cie mie temma ji kor-e...*

④ Maari yufelle haa u bieŋo-na

Hūmboreiŋa naŋa-na, Maari gbāaŋ kpelle hi da Yesu yufelle. Uu naa waa naacolofefeiŋo, u maama saa na fa baa fafaanju-i; ḥga muoru gbuu fūnuŋ bīena u yaanju-i, a ce da ŋ da-yo ŋ sie gbāa sučyo. Hučni fūč u yuŋgu-i kar-ku pānni hiere. Uŋ cii, u yaanju-i hiere baa hīema. U kūčma-i hiere tāmma aa u bi tuč kpekpelle baa daaŋgu-i. Maariŋ daa-yo dumaaŋo-na, u pię duč kāyā-yuč, sorosibaa-ba cie-yo.

Maari, Diiloŋ-nyu nuč, miem ei ciyaanju-niŋ feifię-i-na ŋ sa gbāa pię ŋ bieŋo-i, sorosibaa sī. Mię āmbabalma yaa mulāaŋ-niŋ ma yaŋ.

 Tiriŋ nel daama-i: Maari, Itieŋo nyu nuč, i cārā jande ŋ wulaa.

Diilocārälle: *Mi jaal-ni Maariya...*

Nalāaŋgu: *Fuč juč hīema-na Diiloŋ bedusla fuč juč hīema-na ji kor-e...*

⑤ Simo tūyāa Yesu daaŋgu-i kāyā-yuč

Muliŋema maŋ dii Yesu-i-na ba sa bī-ma muliŋema! A ce sorosi ba yuntieŋo maŋ waa baa-ba u holle ta di tie wuč sī u ka ku ba nammu-na hūmelle-na.

Simo, naŋ waa hie jo ji ta ŋ cor terieŋgu fanju-na? Sorosi ba yuntieŋo bī-yo a kpakpaa-yo u tūu Yesu daaŋgu-i. Ku saa na dōlnu Simo-i; fuč taa u donya cīŋgu duč ka fiisa. Ḫga uŋ juč pię da Yesu-i, u hujarre gbuu pāŋ bel-o a ce u saa ce-ku bāaniyo.

Yesu, ŋ waanju-ma wuč: «Naŋ ceŋ mamaŋ hiere nučmba-na, na ce-ma mučmei nuč-i.» Kāyā-yie i gbāŋ tie kāyā i caantaamba-i donduo aa i baa tie ce-ma baa hommu hāi.

Nelnyulmuŋ-nalāaŋgu:

⑥ Cieŋo naŋo huriye Yesu yaŋga-i

Cieŋo naŋo gbāaŋ kpelle a suur sorosibaa-ba hōlma-na a kā ka gbuu fē u huŋga-i tuč hurre Yesu yaŋga-i baa fōtōruč. U yaŋga naa gbuu gbuo baa tāmma, baa hīema, baa cufaluŋgu. Cieŋo fajo-i ba bī-yo Veronike. U huriye-kei dumaa ji bāl Yesu saa puur u nuŋgu-i waŋ weima baa-yo. Uŋ juč kūŋ ciŋgu-na, u paarnu u fōtōruč-i, wuč u ne da Yesu yaŋga-i fōtōruč-i-na. Ku tigāaŋ nelma bōi.

Yesu, ḷ faa teu! ḷ suč ḷ pā nelieŋo-i. Kāyā mienjo-i i tie suč i jaal. Umaŋ duč ce kuufafaŋgu yiε, i suč-ma jaal-o.

Nalāaŋgu: Dūloŋ nuč mei ta mi taa'nirā fuyaa hie-na mei ta mi taa'nirā?

⑦ Yesu cii ku ce i hāi

Hūmel daade balaŋ cor. Yesu mulāaŋ a ce u wučra u tisīŋ u fere terni-na hiere. U tirač cii. Sorosibaa-ba bel diiloŋo-i ta ba muo-yo dii hīema-na ba sa ce hujarre yuč. Nelięjo maŋ cii, da ḷ tirač ta ḷ muo-yo ku faa wei?

Ƞga Yesu siyaa muoru fandu-i, u hīerā u kūčma-i aa jiye u fere sire.

Yesu, yaŋ da mi da umaŋ mulāaŋ, da kuč mi sie gbāa kāyā-yuč, mi baa naara kunangu u mulīema-na. Mamanj daa fuč-i nyuŋgo-i, bisīnuč-i ma temma gbāa bi da mučjo-i. Bamaŋ cii, kāyā-mie mi ta mi bel ba ta ba sire aa bi ta mi gbā mi yīye mi sire mi fere.

⑧ Yesu piiye baa Yerusalemu caamba-i

Yesu hāalābiemba-i hiere ba naana-yuč. Ƞga caamba namba cuu u huŋ-nu ta ba kaal ba nyaanu-yuč. Ba kaaluŋgu pigāaŋ wuč ku saa dōlnu-bei. Yesu hujarre ko-ba, u maama dōlnu-bei. A ne da Yesu fōŋgūč tīe hiere Ƞga u yiéraaya aa jiye u fere a piiye baa caaŋ daaba-i a dii siriŋja bei.

☞ *Tiriŋŋ nel daama-i:*

Yesu, hāalā-yiε i tie hur i-naa nyinyolma aa tie kāyā bamaŋ dii mulīema-na.

⑨ Yesu cii ku ce i siei

Yesu cii u bęyufieŋa yu. U ciima u ciima, u yaa siireŋ u fere. Feifię fuč, u gbuu mulīeŋ hīŋ, Ƞga u kūčma saa kara. Nučmba maŋ kūčma-i sa gbāaŋ karamma, u taara u pigāaŋ ba yaa nelma. U jčgūč i maama huŋ daaku-na. Miε maama-na, baa i nanučmba-i hiere ba bi maama-na, Yesu saa ji bir baa u huŋgu. U cie u To huŋga yaa dumaaŋo-na baa hōfēlle.

 Tiriij nel daama-i:

Yesu, mi kūoŋ da ma doŋ da ma kara, mi ka jōguoŋ naŋ maama-i aa dii sireiŋa mi fereŋ nuo.

⑩ Ba hielaa Yesu joŋgorbaa-ba-i yuč

Baŋ kāa ka hi baa Yesubaa-ba-i kalver-tānuŋgu dōrō-i-na, baa har Yesu daaŋgu-i a galla-kuo hīema-na. Sorosibaa-ba taara ba ce donduo aa da ba fere. Ba kā ka bel Yesu-i a fa u joŋgorbaa-ba-i hiel-ba yuč. A ne da tāmma naa ce ba nyaar pānni-na u kūoŋma-na. Baŋ faa-ba yer-ba dumaoŋo-na, pānni jamma sire; ɳ sa bī-ku wuo jamma. ɻga Yesu siyaa-ma hiere, u saa ji puur u nuŋgu-i waŋ weima. U siyaa ba firre-yuč aa yaŋ-yo bebelle mie ţambabalma maama-na. Ma yaa hama-i? ma yaa i yelma-i, i bīŋwosīnni-i a naara i cilɔbabalaŋo-i u sīnni-na hiere.

Yesu, niŋ mulāaŋ mei maama-na, mi ka nanna mi cilɔbabalaŋo-i hiere baa maacembabalamma maŋ mieŋ-mi, halle da ku fie'a mi ka mulīeŋ, ku sie gbāa saa baa naŋ kūŋgu-i.

11 Ba gbuu Yesu-i daaŋgu-na

Sorosibaa-ba bilaa Yesu-i a ce u galla. Uŋ gaala, u fara u nammu-i hā-ba ba doŋ ta ba gbu heiŋa-i ba dii u natieŋa-na. Tāmma gbu ma kūnna ɳaa ba cāa bīŋwuoŋ nuoŋ-nu. Ba sa bī kufaŋgu-i jamma. Baŋ gbuu u nammu-i tī, ba diire u gbeini-na. Yesu saa ce-ku bāaniŋo. Uŋ juo puur u nuŋgu-i, u cāarā Diiloŋo. Yesu naa gbāa bīeŋa u kuraamba maama-i. ɻga u saa ce mafamma-i; u yaŋ aa cira: «Baba, baa gāŋ baa-ba; ba sa suo baŋ ceŋ kumaŋ.» Kuŋ fie ku vāanu Yesu-i, u gbāaŋ puur u nuŋgu-i a piiye. U sa kaal baa u yuŋgu, u birii yaŋ aa tuo cārā u To-i u hā u kuraamba yaa-i baa nelbiliemba-i hiere.

 Tiriij nel daama-i:

- ✓ Yesu, naŋ maama-na, mi sie tiraat mi suu səlaaŋgu.
- ✓ Yesu, naŋ maama-na, mi sie tiraat mi nyurā baa moloŋo.
- ✓ Yesu, naŋ maama-na, mi ka bira.

12 Yesu kuu dii daaŋgu-na

U yaa daayo baa tāmma hiere u kūoŋma-na. U yaa daayo daaŋgu dōrō-i-na; uu si dii baa dōr-baamba-i uu si dii baa hīemaŋ-baamba-i. U yaa nisāaŋ u yuŋgu-i tuo ne daayo. U ne ɳaa u taara nelieŋo. Ninsie ninsie, u taara nelieŋo. Bamaŋ cīlāayā-yuč ba daa nīe sī u sa suo-ba; ba ta ba piiye wuc: «Fuč daa hai tuo suo-yo bande-i-na?» Mi jīe, u suo nūcūŋo-i, aa suo tūcūŋo-i, u suo-ye hiere; u taara miemēi. Baa na yaŋ i yiera iŋ yeŋ kusucūŋ-nu, baa na yaŋ i yiera yargaa. Yaŋ i pię-yo.

Diiarlojo yaa cie u fere nelienjo a jo ji hoj i hɔlma-na kelkel. U faa. U jɔgɔcɔj i maama hiere huɔj daaku-na. Daasāaŋ na nu uŋ waŋ mamaŋ baa-ye: «Namaa maama yaa nuɔ-i miŋ siyaa muliɛŋ daama-i. Mi cie mafamma-i da mi pir na ãmbabalma-i aa da mi pigāaŋ-na miŋ dɔlaa-na dumaa. Muɔmi maama dɔlnu namaajo-i dumei we?»

Daanju caaŋgu-na, Yesu nyu waa yiɛra baa u pɔpuɔrbilojo-i Nsāa. Yesu gbɛ Nsāa-i wuɔ: «Iŋ nyu yaa Iŋ caaŋgu-na.» aa gbɛ nyuŋo-i wuɔ: «Iŋ bieŋo yaa Iŋ caaŋgu-na.» U taa u tigāaŋ-ba baa u tusaaŋgu. Nsāa naa kā u wulaa i hieroŋ kāmma. Uŋ kaa hā Nsāa-i baa u nyu-i kuu dii ɣaa u hāa-ye baa-yo hiere.

Yesu, Iŋ sāmma temma si dii: Iŋ hāa-ye naŋ fere-i, aa hā-ye Iŋ tāmma-i aa tiraahā-ye Iŋ nyu-i. A doŋ nyuŋgo, da Iŋ hā muɔ bīŋkūŋgu bīŋkūŋgu, mei ka gbāŋ ku maama ta ma dɔlnu-mie ɣaa Nsāa uŋ cie dumaa baa i nyu-i.

Diilocārälle: Mi jaal-ni Maariya...

13 Ba haraa Yesu-i daaŋgu-na

Yesu hūyāa u naŋga. Maŋ cie dumaaŋo-na, sorosiyieŋo naŋo ce u puɔlunŋgu-i a fɔ Yesu duoŋo-i ne. Kuŋ'a ku ce huɔŋgu-na, terienŋgu cure ɣaa isuɔŋgu, hīema sagalla aa diilojo tuɔ naar. Maŋ juɔ waa dumaaŋo-na, Yesu kuraamba gbar jo nelleŋ-huɔŋ-na aa yaŋ Maari yaa baa Yesu jēnaamba-i. Yesu hāalābiemba har Yesu-i da yambaa daaŋgu-na. Baŋ haraa-yo, baa haa-yo u nyu gbeini-na aa kā da ba ka migāaŋ cīncorre-i.

Maari, Itieŋo nyu nuɔ, Iŋ mulāaŋ cor huɔŋ daaku-na. Ba sa bī kufaŋgu-i muliɛma. Iŋ naa wuɔya sie muliɛma famma-i. Maari, i nyu nuɔ, nuɔ baa Iŋ bieŋo-i, naŋ cie muliɛma maŋ, yaŋ ma dii nelbilieŋ mieŋo-i hiere Diiloŋ-nelle-na.

Nelnyulmuŋ-nalāaŋgu:

14 Yesu fuuremma-i

Ba fienya Yesu-i baa kompfafeleng a kā ka nanna cīncorre nande-na. Sorosibaa-baŋ fiɛ kā ka ta ba niya cīncorre-i, ku saa yar Yesu-i siremma. Baŋ fuuriye-yuɔ u cie yinni hāi hīema-na, Pake cicuiŋgu-na, u sire hel. **Dumande-i-na u dii tīena Tuoŋo caaŋ-nu.**

Yesu, niŋ siyaa muliɛŋ muliɛŋ daama temma-i da Iŋ kor-mi, mi ce-ni kasi saa da-ni. Mi sa taara Iŋ muliɛma ce gbāŋgbāŋ, mi sa taara Iŋ kuliŋgu ce gbāŋgbāŋ. Mi taara mi kāyā-nie a kor mi nanuɔmba-i. Mi taara mi ce Iŋ pɔpuɔrbiloŋ muɔ ta mi waŋ Iŋ siremma kūŋgu-i.

 Tiriŋ nel daama-i: Yesu, mi pāa nuŋgu faŋgu-i baa-ni.

Huɔya-Diilocārälle: Na fūnaj ku ce celle; na gbāa dūuna. Da na bāl na sire na hāl nalāaŋgu.

Periema

Mi hūyāa Diiloŋo-na...

I tiraan tigijj die suɔr Yesu kuliij-hūmelle wuɔsaanjgu yaa baa i-naa. Mamaj daa Yesu-i huɔŋj daaku-na, ma temma daa-ye dede; ɳga ma sie gbāa saa baa Yesu maama-i. Neliejo nelięjo, weima daa-yo cor. Ku gbāa waa jarma, ku gbāa waa balaanjgu, ku gbāa waa berru, ku gbāa bi waa kunaŋ temma.

Da ɳ ta ɳ mulięj ɳ diei, ku ce ɳ sa gbāj aa pu bubuɔsinni. Iŋ sa gbāj aa cira: «Diiloŋ wuɔ muɔ mi ciɛ-yo niɛ? Niŋ ciɛ-yo kumaŋ, ɳ gbāa suɔ-ku u Bięjø huoŋgu yaa nuɔ-i. Ku'i ciɛ i saaya i wuɔ baa-yo a ne fuɔ uŋ mulāaj dumaa aa suɔ duɔ ku. Die da fuɔ muliɛma-i ku yaa i ka suɔ muliɛma yuŋgu-i baa ma ānfamma-i. Mafaj da ma ce, i ka gbāa tie hirā muliɛma-i aa i sie tiraan tie waana baa Diiloŋo-i.

Mięjø-i āmbabalmanciraŋ miɛ, die tie mulięj, ku yaŋga yaa-i. ɳga Yesu saa cāl moloŋo, fuɔ mulięj yuŋ haku-i nuɔ-i? Da ɳ ne terierengu fangu-i, ɳ saaya ɳ suɔ wuɔ muliɛma hieroŋo sī Diiloŋ-berru. Yuŋ haku-i nuɔ-i? Baŋ ciɛ umaj sūlma-i daayo-i a ji gbu-yo daaŋgu-na ko-yo, Diiloŋ-Bięjø yaa-i. Diiloŋo sa siɛya-yuɔ.

Ku bi ce i suɔ wuɔ āmbabalma sullu yaa muliɛma. Miɛ fereŋ āmbabalma-i baa banamba maama'i ciɛ i tie mulięj. Yesu saa naa cāl moloŋo, āmbabalma saa waa u yuŋgu-na, ɳga u mulāaj. U mulāaj hai maa-na-i? Miɛ maŋ ciɛ āmbabalma-i u mulāaj miɛ maama yaa nuɔ-i.

Ku bi ce i koŋ Diiloŋo yaŋga-na. Aa ku bi tiraan ku ce i suɔ wuɔ mulięj da ma har-niɛ, da ɳ haa ɳ naŋga Diiloŋo-na, aa fē ɳ huɔŋga-i, ku kāyā-niɛ aa bi kāyā ɳ tīenataamba-i.

(Na budii ku ce celle)

1 Ba bilaa Yesu-i

Ku ciɛ kpelle Yesu wulaa. Bamaŋ ciɛ u āndaanŋgu-i coikartaamba hiere; ninsowaraa si dii. Yuifubaa-baŋ duɔŋj ta ba taara-yuɔ baa kuliŋgu-i ku bāaŋgu cuɔ. A ne da u saa guɔla bīŋkūŋgu, u saa bi piiye babalaa hā moloŋo dede. Ba yaa ku yaŋga-na baa Pilati. Kuliij daaku-i Yesu saa cīina-kuɔ. Da ba fiɛ waŋ wuɔ niɛ u fīnaŋ.

Pilati juɔ saar u nammu aa yaŋ-ba. Miɛ fere-i honni boi i ce Pilati temma yaa-i: Weij da ma da moloŋo, i gbāa kāyā-yuɔ u hel-mej, ɳga i bir i honni aa cira: «Ma hii muɔ baa bige-i?

Yesu, Itien nuɔ, weij da ma da-ye, i ninsorø wa! i ninsorø sī wa! yaŋ i sie-ma ɳaa nuɔ niŋ siyaa ɳ maama-i dumaa.

☞ Tiriij nel daama-i:

- ✓ Yesu, Itien nuɔ, kāyā-miɛ mi waa naŋ temma-i.
- ✓ Baa yaŋ mi waa Pilati temma-i.

Sapele sisɔ nalāaŋgu:

② Yesu tūyāa u sūlmaŋ-daaŋgu-i

Kuraa-i bisīnniŋ-wuoŋo sī ŋ ce-yo ta ŋ dii-yo ŋ nuoŋ-nu, ba sa bi ce-yo tuolnu dūŋgu baa-yo. Kuraa-i daaŋgu, yonduo-kūŋgu. Congoruongu dei kūŋgu, kumaŋ mulāaŋ Yesu-i; ku ko-yo u būŋkurni-na. Ba ka gbu-yo daaŋgu faŋgu yaa nuɔ̄-i.

I āmbabalma yaa cie ku ce yonduo. Yesu naa gbāa cira u mulāaŋ; aa u ninsoŋo! ɻga u fiinaŋ aa tūu-ku ta.

Yesu, Itieŋ nuɔ̄, yaŋ mi ta mi hīrā jarma-i yinni maŋ joŋ, baa tuosīnni-i, baa nawalsīnni-i, baa maacemma-i, ka hel baa sūlma-i ma sīnni-na hiere, mei kurabaa-ba yaa bafamba-i; baa yaŋ mi kūŋma ta ma seŋ baa ba tūuma-i, baa yaŋ mi kūŋma ta ma dɔ̄l-miŋ ma cor.

Baa yaŋ mei fere-i mi ce unaŋ kuraa; ku yunŋu yaa wuɔ̄ mi baa ta mi ce āŋamma banamba-na baa mi babalaŋgu-i, baa mi coikarre-i, baa mi yelma-i, baa mi bombolma-i, baa mi āndenni-i...

☞ *Tiriŋ nel daama-i:*

- ✓ Itie, mi taara mi ta mi tiil nelma-i hiere nammaŋ temma naŋ temma-i.
- ✓ Itie, mi sa taara mi ta mi mulīeŋ banamba-i naŋ temma-i.

Sapele sisɔ̄ nalāaŋgu:

3 Yesu cii dīelā-ciima-i

Yesu cuɔ̄ u yufieŋ-na u saa da duɔfūŋ. Dii cicuɔ̄ ku isucŋ-nu u saa dii bīŋkūŋgu u nuŋgu-na. Ba muyaa-yo ce ba bāaŋgu-i. Fōŋgūč sa tira u ye-yuɔ̄. U'i cii daayo. ɻga u jiiye u fere a sire cor baa u hūmelle-i.

Hōnni bɔ̄i dii, ku nuɔ̄l-e ɻjaa jar da ma suur-niɛ ji hi terieŋgu naŋgu kuŋ nuɔ̄l-niŋ dumaa, mamaŋ saa ta ma yar-ni cemma, ŋ da ma yar-ni. Hōnni bɔ̄i bi dii, ku nuɔ̄l-e i hōmmu-na, a ce da ŋ tereŋ cii Diiloŋ-hūmelle-na ŋ sa gbāa da ŋ sire ŋ dendie-i.

Yesu, Itieŋ nuɔ̄, die mulīeŋ hučŋgu hučŋgu, i kūŋŋ da ma seŋ ŋ hūmelle-na, yaŋ ŋ maama tīenu-yie i dii sireiŋa i fereŋ nuɔ̄ a gbāŋ cor baa di wučsaŋgu-i.

☞ *Tiriŋ nel daama-i:*

- ✓ Itie, mi taara da mi cii mi baa tīenä; mi sire naŋ temma-i.

Sapele sisɔ̄ nalāaŋgu:

④ Yesubaa-ba daa ba-naa baa u nyu-i

Diiloŋ uŋ puɔraa ba ji waŋ Yesu hommaŋ-maama-i baa Maari-i yiŋgu maŋ nuɔ̄-i, Maari saa yagar ma diei. ɻga nyuŋgo-i-na, kumaŋ haan u bieŋo-na, ku gučla u hučŋga-i ku cor. Miɛ maama yaa nuɔ̄-i Yesuŋ yaaŋ u bīncučmba-i aa suur jučma-na. Kuŋ fie kuola u bīncučmba wulaa, miɛ bi maama yaa nuɔ̄-i Maari uŋ siyaa hā-yo hūmelle-i u

hel tociiingu-na suur hīeنجgu-na.

Yesu, Itieŋ nuč, niŋ kuč ŋ fere dumaa hā-ye, Diilo baa yaŋ ku ce gbāŋgbāŋ-kūŋgu. Niŋ puɔraa naaciemba maŋ ŋ suongu-na baa biciemba-i hiere, dii sireŋja bei. Puur ba tūnni-i ba nu ŋ babīmuɔ-i aa sie-ni baa hučŋga diei ŋaa i nyuŋ siyaa Diiloŋo wulaa dumaa. Kāyā ba bīncuɔmba-i ba sie ba bisālmba forra ba caaŋgu-na a ka cāa-ni ŋaa naŋ bīncuɔmbaŋ siyaa hā-ni hūmelle-i dumaa ŋ kā ŋ Tohoeŋo maacemma-na.

☞ *Tiriŋ nel daama-i:*

- ✓ Maari, Diiloŋ nyu nuč, hā bisālntaamba-i naŋ hučŋga temma.

Sapele sisɔ nalāaŋgu:

⑤ Simɔ tūyāa Yesu daaŋgu-i kāyā-yuč

Simɔ daayo dii ŋaa mie nellenŋ-wuoŋo. U hilaa suonŋ-nu tuč jo. Nyulmu-i baa hūŋkuɔsīnni-i baa muliɛma-i ŋ sa suč kumaŋ vāanuŋ-yuč ku yaŋ. U gbāana duč hi cīŋgu-i duč ka taara ni yɔruɔ-i. Sorosibaa-ba bel diiloŋo-i bel-o wuč u tūn Yesu daaŋgu-i kāyā-yuč. Ku saa na dōlnu-yuč terieŋgu fāŋgu-na, a ce u waanayā celle. ɭga ku huongu-na, uŋ juc suč wuč u kāyā Diiloŋ-Bieŋo yaa-i, u cie Diiloŋo-i kasi saa da-yo.

Mie bi fere-i, hōnni bɔi dii, i jɔguɔŋ ŋaa Simɔ yaa-i: da ba hā-ye mamaŋ temma, sisɔ weŋ da ma har-yie, i da ŋaa ma bilaaya-yie i sie gbāa ce iŋ taa i taara i ce mamaŋ. I tie waana. ɭga ma sullu da du ji jo, i pē wuč i nyε. Na saa da, die hīrā muliɛma-i Diiloŋ-maama-na, ku migāaŋ ku piɛ-ye Yesu-i-na. Aa ku bi fa i tīenataamba-i ku jo baa-ba Yesu wulaa.

Yesu, Itieŋ nuč, yaŋ mi firnu mi hučŋga-i ta mi kāyā mi tīenataamba-i ba muliɛma-na. Aa da mi ta mi ce-ma, mi baa vāa mi yaanŋga-i baa ma cemma-i.

☞ *Tiriŋ nel daama-i:*

- ✓ Itie, yaŋ mi ta mi suč-ma mi ce-ni kasi saa da-ni Simɔ temma-i.

Sapele sisɔ nalāaŋgu:

⑥ Cieŋo naŋo huriye Yesu yaanŋga-i

Veronike cie bemma. Sorosibaa-baŋ fie ba nyε Yesu-i, u saa ne kufaŋgu-i. Nelma diei yuu u hučŋga-i. Uu naa vaa fɔtɔruč. U fir-o aa yagal nučmba-i cor kā ka tuč hurre Yesu yaanŋga-i ŋaa baŋ hurreŋ sīnjārāŋo yaanŋga-i dumaa a pigāaŋ wuč u maama dōlnu-nie.

Bige-i cie mamaŋ saaya cemma-i senserre ta di da-ye baa ma cemma-i? Bige-i cie die da mamaŋ bīɛnaanaŋ i sa da holle migāaŋ-ma? Ba bī ku yaa hōbabalaŋga-i. Bige-i cie i tie fuo i kertīesīnni-i? Bige-i cie i sa hīrā waŋ ninsoŋo-i? Bige-i cie i yaŋ dondorre sie-ye dumaaŋo-na? Bige-i cie i tie delieya maacemma-na? Bige-i cie da ba hā-ye mamaŋ i da āntāalāmma? Bige-i cie i sa sie fara i naŋga-i a kāyā banamba-i?

Veronikej cie kumanj daaku-i, u pigāanj-ye nelma. Yaaŋ ku dii sireiŋa yiɛ die da mamaŋ bīenaanaŋ i sire migāanj-ma i baa fer dondorre-i. Die da holle fande temma-i, ku yaa i ka gbāa pigāanj i Diiloŋo fafaangu-i terni-na hiere, aa i ka gbāa tie kāŋ i fere Kirsa baaj mie.

☞ *Tiriŋ nel daama-i:*

- ✓ Veronike, ŋ cie mi yaanja ture.
- ✓ ŋ firiinu mi kūčma-i aa halanj senserre-i mi yaanja-na.
- ✓ ŋ hāa-mi holle.
- ✓ Da mi da mamaŋ bīenaanaŋ mi ka sire migāanj-ma.

Sapele sisɔ nalāanju:

(7) Yesu cii ku ce i hāi

Yesu tiraas cii aa sire. Bigāaru maŋ i hōmmu-na, baa nahučŋga-i, baa hōdorre-i, baa huhurma-i, baa cuosinni-i, baa yelma-i, baa ānyagarma-i, baa bombolma-i baa nenemurŋgu-i, baa noparaaŋgu-i, nifanni-i daani-i hiere, ni yaa cie Yesu tuɔ cii dumande-i-na. U suyaa wuɔ u muliŋeŋ nelbilieŋ mie muliema, ŋga molo sa suɔ-ma jaal-o ka feŋ ji bī kāyā-yuɔ. U suyaa wuɔ u muliema ka kāyā-yiɛ ku'i cie u vaa u fere.

Itie, mie inŋ'a i sa sie ku huola-yiɛ, i ka gbāa kāyā banamba-i nie? A ne da da ŋ muliŋeŋ moloŋ maa-na, ku kāyā kutieŋo-i aa bi kāyā naŋ fere-i.

Itie, yaŋ i tie sie i muliŋeŋ banamba maama-na halle da ku fiɛ waa kutaamba maama sa dɔlnu-yiɛ.

☞ *Tiriŋ nel daama-i:*

- ✓ Yesu, Itienŋ nuɔ, mi sa taara muliema hiel naŋ maama-i mi hučŋga-na.
- ✓ Yesu, Itienŋ nuɔ, mi sa taara gbeinŋ-maama hiel naŋ maama-i mi hučŋga-na.
- ✓ Yesu, Itienŋ nuɔ, mi sa taara cakūŋgu hiel naŋ maama-i mi hučŋga-na.
- ✓ Yesu, Itienŋ nuɔ, mi sa taara mei kusūŋ-maama hiel naŋ maama-i mi hučŋga-na.

Sapele sisɔ nalāanju:

(8) Yesu piiye baa Yerusalem caamba-i

Itie, honni bɔi dii, die ce i suɔ i fere wuɔ i kaal kāyā-niɛ, a ne da i hōmmu-na ma sa jaŋ-ye. Kuɔ ma taa ma jaŋ-ye ninsongo, ii naa parra kunanju i balaanju-na; ku yaa cie ŋ ta ŋ muliŋeŋ dumande-i-na. Miemiei dii sūlmaŋ-kerre-na, nuɔ sī. I āmbabalma yaa diyaa-ye kufanju sūlma-na. Ma yaa cic nileiŋa huol hiere huolŋ daama temma-i.

Itie, hūu bombolmaŋ-koluŋgu-i i wulaa aa ŋ kāyā-yiɛ i gbāŋ tie tīena i ne i hōmmu-i ku yaa i ka suɔ wuɔ mu balaŋ aa parra kunanju.

Mi tunuŋ Diiloŋo maŋ Weimantieŋo-i ...

Sapele sisɔ nalāanju:

9 Yesu cii ku ce i siei

Ku cię maacemma. Hōnni bōi dii Diiloŋ-nelma gbāaŋ; da ŋ'a ŋ wuɔ ma hūmelle-i diŋ saaya di wuɔ dumaa, ku jo ji ce kpelle. Yesu fuɔ fere suyaa mafamma-i. ɻga baa ma gbāmma-i hiere, i saaya i ce-ma ku yaa pigāaŋ wuɔ i kāŋ i To-i. Yinni maŋ joŋ die tie cārā Diiloŋo-i i tie pīye wuɔ: «Niŋ waan mamaŋ, ma ce hīema-na ɻaa maŋ cię dumaa dɔrɔ-i-na.» Hai ka jo ji ciel mienɔ-i aa ce-ma hīema-na mie fuoŋgu-na? Diiloŋ duɔ waŋ mamaŋ baa-ye, i yanŋ mafamma-i aa tie ce i huçya-maama. Kuubabalaŋgu maŋ mienɔ-ye, i sa taara i hiel i naŋga kuɔ. Āncemma maŋ bīenaanaŋ i Diiloŋ-hūmelle-i, i sa taara i yanŋ-ma, i sa taara i par ma diei: ii dii Diiloŋ-hūmelle-na, ii dii bīncuɔŋ-diele-na. A ne da Yesu fuɔ fere waanŋ-ma wuɔ: Diiloŋ tīenaana baa jande-kommelle-i u naŋ-na, da ŋ jo huçŋgu huçŋgu, u hā-ni baa-yo.

Na saa da, Yesu yaa saa tiraasire daayo-i weɪ? Yaŋ i cu u huoŋ-nu, mie maama yaa mafamma-i.

☞ *Tiriŋ nel daama-i:*

- ✓ Yesu, Itienŋ nuɔ, da mi cii mi ka gbāŋ sire naŋ temma-i.
- ✓ Yesu, Itienŋ nuɔ, baa yanŋ mi kūɔma ta ma seŋ baa ŋ hūmelle wuɔsaŋgu-i.

Sapele sisɔ nalāaŋgu:

⑩ Ba hielaa Yesu joŋgorbaa-ba-i u kūɔma-na

Bīŋkūŋgu sa tiraas ku ye dii baa Yesu-i. U nyuŋ huçŋ-yo dumaa, u tīyāa dumei. U huçŋ nawalŋo, u ka bi ku nawalŋo. U faa u maama-i baa bīmbīnni-i hiere, ɻga u saa tuɔ kuye kunaŋ-maama ji cor u Tohoeŋo maama-i. Die nyaaya i nagāŋ-niini-i, ba sa ji fuure-yie baa-ni. ɻga die cal-ni baa nuɔmba-i, kuu dii ɻaa i hāa Diiloŋ yaa baa-ni u tiera-nie jīna. Da ŋ ji ta ŋ kā yiŋgu-na, ŋ kā ka da-ni ŋ yaŋ-na.

Die ne Yesu-i daaŋgu-na, u sa ne dei; halle ɻaa Neliŋ-biloŋ sī. Ba silaa ce karaaŋgu baa-yo cor. Ku ce i suɔ wuɔ mie i tuɔlnu i kūɔma-i i cor: niiwuofafanni wuo dii, kolma nyɔŋ dii, yelma ce dii, nammambaa-ba tiil dii, fiisaŋgu ce dii, duɔfūmmu ce dii, Dilioŋ uŋ naana yinni-i dumaa, i ce i bāaŋgu-i dumei.

☞ *Tiriŋ nel daama-i:*

- ✓ Yesu, Itienŋ nuɔ, baa yanŋ hīemaŋ-bīmbīnni maama yu i hōmmu-i.
- ✓ Yanŋ i waa i fereŋ nuɔ, ɻga i baa guɔla i fere.

Sapele sisɔ nalāaŋgu:

11 Ba gbuu Yesu-i daaŋgu-na

Kumanj haa Yesu-i-na ku balaan̄ cor; ku saa fa nemma. A ne da i saaya i ne-ku yiŋgu naŋ maa-na. Sorosibaa-ba bilaa diiloŋo-i galla-yuč daaŋgu-na aa ce u jāŋ u natieŋa-i ba haa heiŋa-i yei aa ta ba muo-ya baa köteterre nande a ta a suur. Ku sa gbuu suč dumma, ku sa bi ne dei.

Mie die ce i tie waana baa i muliema-i, mafamma-i baa Yesu maama-i naŋ par hama-i? Kuč i taa i jōguč i kā yaaŋ-na, ii naa saa tiraat tie waana baa i muliema-i. Diiloŋ-Bieŋo maŋ siire jaamba-i, umaj siire bikuomba-i, ba gbuu u yaa daaŋgu-na dumande-i-na aa u nanna u fere hā-ba!

Da ku gbuu gbāŋ kusucŋu-nu, na saaya na suč wuč Yesu dii daaŋgu-na, i saaya i nyaar u yaa nuč-i baa i fōŋgōbaa-ba-i hiere a cārā-yuč u hā-ye u holle temma, aa da ku fie waa kuliŋgu, u yaŋ i ku baa hōfelle.

Maari, i nyu nuč, kāyā-yie i doŋ dumande-i-na tie tigiiŋ i kuliŋ-yiŋgu-i.

Mi jaal-ni Maari...

Sapele sisč nalāŋgu:

12 Yesu kuu daaŋgu dōrč-i-na

Baŋ gbuu Yesu-i u cie lerbaa-ba siei temma tuč ne kuliŋgu ta ku jo. Kuŋ gbuu ji ta ku vāanu-yuč hučŋgu-na, u cārā u To-i a hā u bigāarāamba-i, aa bir u nyu-i a hā Nsāa baa-yo, aa dii u yalle-i u To naŋ-na. A dōl moloko-i ji sie ba ko-ni u maama-na, dōdčuŋ haku-i maara kufaŋgu-i?

Yesu, Itieŋ nuč, kāyā-yie i tie hīrā kuliŋgu-i banamba maama-na naŋ temma-i.

Sapele sisč nalāŋgu:

13 Ba haraa Yesu-i daaŋgu-na

Nowel-yiŋgu-na, Yesu waa cicēlma Maari nammu-na, nyunjo-i āmbabalma kuč u yaa daayo u nammu-na. Iŋga Maari hīŋ taalun̄gu yogo. U suyaa wuč Diiloŋ-nelleŋ-maama-i hiere ma ka bir pu felementa. U hučŋga saa cu baa weima. U bilaa u bieŋo ku. Uŋ kuu, u hii Diiloŋo-i aa u kuraa-ye hiere. Mafamma-i Maari hūyāa-ma hīŋ u saa hūu-ma boluoŋgu. Fuč wulaa, Diiloŋ-dūŋ-wuoŋ nuč da ŋ ku, kuu dii ŋaa ŋ hučŋ felementa Diiloŋ-nelle-na.

☞ *Tiriŋ nel daama-i:*

✓ Maari, kāyā-yie i haa i naŋga-i ŋ Bieŋo-na naŋ temma-i.

Sapele sisč nalāŋgu:

14 Ba diyaa Yesu-i cīncorre-na

Yosefu maŋ taa u hel Arimate-i-na, fuɔ baa Nikodemū-i, ba yaa biyaa Yesu-i ka cīnnu u yaan̄ga-i. Nuɔmba ne wuɔ sī ma tīe, ba saa suɔ wuɔ ma doŋ feleemma. Yesu fuɔ fere naa waŋ-ma wuɔ: «Da ŋ da dībelle saa suur hīεma-na, di tīe di diei yaa-i; ŋga da di suur hīεma-na, ŋ da di siire pa a dii bieŋa bɔi». (*Nsāa 12:24*)

Mamaŋ yuu Diiloŋo huɔŋga-i ma yaa daama: U taara u tigiŋ nuɔmba-i hiere fuɔ caaŋ-nu ba ce baaduɔmba. U Bieŋo-i Yesu dɔlaa-ye aa hūu-ma ku a ce ma yaa-i. Fuɔ baa u To-i baa u To Yalle-i nelduɔŋyo yaa-i. Diiloŋo ciɛ nuɔmba-i hiere ba ce baaduɔmba. Diiloŋo yaa nelnyulmu tieŋo-i. Da ŋ ta ŋ piɛ Diiloŋo-i aa firnu ŋ huɔŋga-i baa ŋ nanuɔmba-i, kunan̄gu ta ku naara niɛ. Da ŋ ku baa Yesu maama-i kpelle ŋ huɔŋga-na, naŋ faa; ŋ ka waa baa Diiloŋo-i.

«I suyaa wuɔ die tie dɔl in̄ yen̄ baa bamaŋ Yesu horre-na, die hūu-ma die ku ba maama-na ŋaa Kirsaj hūyāa-ma ku dumaa miɛ maama-na, i ka sire baa-yo a da cicēlma maŋ sa tīeŋ dede.

(*Na fūnaŋ celle aa na bie sapele sisɔ nalāan̄gu a perien̄*)

(*Āntūnumma: Hūmel daade wuɔsaŋgu saaya ku ce da yambaa; na baa huol na hōmmu-i baa-ku. Da na kalaŋ Diiloŋ-nelma maŋ, na yiera na jɔguŋ-ma dei aa na cārā Diiloŋo-i aa na suɔ na cor.*

Hūmel daade faa dendie-wuɔsaŋgu-na a yaŋ jāma-wuɔsaŋgu-na.)

Dommaŋ-ăndaŋgu:

«Miemei kāaŋ daaye Yerusalem-i-na, Die kā, ba ka bel Moloŋ-Bieŋo-i a hā Diilojigāntaamba yuntaamba-i baa ānjinamma pigātaamba-i baa-yo. Da ba hā-ba baa-yo, ba ka cira ba ko-yo. Ba ka hā nieraamba-i baa-yo ba nyε-yo sūlma aa muo-yo aa kā baa-yo ka gbu-yo daaŋ-nu ko-yo. Ngā da ba ko-yo, u ka ce yinni hāi yoŋ hīema-na, sieliŋ-yiŋgu-i u ka sire hel jo.» (Mat. 20:18-19)

«Uu dii kuuduŋgu baa Diiloŋo-i dii ku domma-na, ngā yinduŋgu u saa ji fi u fere baa-yo dede. U yaan̄ aa ce u fere ḥaa kōriεŋo. U cie u fere nelbiloŋ ji tīena baa nelbiliemba-i. Nuɔmba taa ba kāŋ-yo nelbilogbāŋgbālāŋo. U siyaa hiire u fere aa u nu Diiloŋo nuŋgu-i fuɔ a ji hūu-ma ku kulbabalaŋ daaku temma-i daaŋgu-na. (Filipu. 2:6-8)

Yaaŋ i cārā Diiloŋo-i: Itie, ḥ Bieŋo nuɔ ḥ nuŋgu-i kelkel; baŋ cie kpāncōlgūŋ maŋ baa-yo, u hīerā ku muliεma-i miε maama'i nuɔ-i duɔ hūu-ye Sitāni nammu-na. Baba, ce hujarre yiε aa ḥ hā-ye cicēlma maŋ sa tīεŋ dede-i.

I cārā-nie ḥ Bieŋo-i Yesu-Kirsa yerre yaa nuɔ-i. Ma cie!

1 Ba bilaa Yesu-i da ba ko-yo

«Yesu ka ku Yuifubaa-ba maama-na; u ka ku a tigiŋ Diiloŋ-bisālmba maŋ pisālāyā a ce-ba baaduɔmba. (Nsāa 11:52)

Pilati wuɔ yuu wuɔ: «Aa Yesu maŋ baŋ bīŋ-yoŋ Kirsa-i mi ce ufaŋo-i niε?»

Baa cira: «Gbu-yo daaŋ-nu!»

Pilati wuɔ cira: «U cie bige-i aa na'a mi gbu-yo daaŋ-nu?»

Baa migāaŋ dii kunan̄gu naara wuɔ: «Gbu-yo daaŋ-nu! Gbu-yo daaŋ-nu!»

Pilatiŋ juɔ da ba ijieni maara ni kā, wuɔ ne da fuɔ jāŋ vakuloŋ-juuru. Wuɔ biε hūmma a saar u nammu-i nuɔmba yaan̄ga-na aa naa cira: «Da na ko naacolŋ daayo-i na da-na-diei, mi nuŋgu sī.»

Baa cira: «I hūyāa-ma! Die ko-yo miε yuŋ-maama-i baa i bisālmba!» Pilati wuɔ nanna Barabasi-i hā-ba aa naa ce ba muo Yesu-i aa naa hā-ba baa-yo wuɔ ba ka gbu-yo daaŋgu-na. (Mat. 27:22-26)

Seremi āndaanju naajgu yaa daaku wuc: Mi waa njaan tūmbiloŋ muč ba hōlma-na mi sa yagar weima; ba ta ba kā baa-mi da ba ka ko-mi. Mi saa naa suč baŋ jēgučŋ-mi baa mamaŋ. Ba taa ba piiye wuc: «Yaŋ i naara tibibīnaanju-i, yaŋ i jūŋ-ku i nanna molo baa tira da ku yufelle.» (11:19)

Yaŋ i cārā Diiloŋo-i: Itie, mię To yaa nučŋo-i. Mię yuŋ-maama yaa cię ŋ Bięjо hūu-ma dii u fere nelbabalaamba nammu-na a muliŋ muliŋ daama temma-i. Terięŋgu fanju-na, baa haar ŋ yaŋga-i yię. Bamaŋ taaraayaŋ ba pā ba āmbabalma sullu-i aa tīe welewele, kaala ba yammu-i baa ba hōmmu-i.

I cārā-nie ŋ Bięjо-i Yesu-Kirsa yerre yaa nuč-i. Ma cię!

Maajęgučma: «Ba tuoraaya-yuč, u saa ji sie moloŋo. Ba cię-yo sūlma-i, u saa ji pu bubučsinni baa moloŋo. U birii yaŋ aa har-ma hā Diiloŋo, fuč yaa suyaŋ u pā nelieŋo-i baa kumaŋ saaya baa-yo. I āmbabalma sullu haa fuč fere yaa nuč-i daanju dɔrɔ-i-na. U cię mafamma-i i die ku āmbabalmaŋ-kuliiŋgu-i aa sire viisinniŋ-siremma-i. Fuč pānni yaa karaa a fē mię niini-i » (1 Pier 2:23-24).

2 Yesu tūyāa u daanju-i

Sorosibaa-ba diyaa Yesu-i ba yaŋ-na. Fuč fere yaa tūyāa u daanju-i ba da ba ka gbu-yo. Ba hilaa nelleŋ-hučŋga-na a bię Gɔlgɔta-hūmelle. (Nsāa 19:17)

Isayi āndaanju naajgu yaa daaku wuc: «Coima saa fa, u hūyāa mię jarma-i baa i muliema-i hiere ce-ma u maama. I bir yaŋ aa da nie sī Diiloŋo'i gāaŋ baa-yo, i taa i ne wuc sī Diiloŋo'i muyaa-yo aa ture u yaŋga-i. ɿga, ba fūč-yo mię āmbabalma maama yaa nuč-i. Ba cię-yo sūlma i bubučsinni maama yaa nuč-i. Kumaŋ naa saaya ku haa-yię, ku haa u yaa nuč-i a kor-e. I cię yeryer fuč pānni barguč yaa nuč-i. (53:4-5)

Uŋ cię muliema maŋ, u ka da ma sullu-i. Nučmba bɔi ka suč mi cārāŋo-i.
Uŋ yeŋ nelviijo, u ka ce nučmba bɔi nelviimba aa ce ba har ba āmbabalma-i haa hā-yo. Uŋ siyaa ba kāŋ-yo baa nelbabalaamba-i, uŋ tūyāa nučmba āmbabalma-i aa cārā Diiloŋo-i hā āmbabalmanciraamba-i, uŋ siyaa kuliiŋgu-i mi ka hā-yo nučmba bɔi. F̄ŋḡotaamba ka ta ba nu u yaa wulaa-i.»

Yaŋ i cārā Diiloŋo-i: Diiloŋ nuč Weimantieŋ nuč, ŋ taaraaya ŋ pigāaŋ nelbiliemba-i baŋ saaya ba ta ba hiire ba fere dumaa; ku'i cię ŋ ce i Konkortieŋ jo mię temma a ji hiire u fere daanju-na.

Uŋ hāalāayā-yię kumaŋ u muliŋ daama-na, jande kāyā-yię i bel-ku nammu hāi a gbāa tie wuc ku hūmelle-i. Ku yaa i ka gbāa sire baa-yo hel kuomba hōlma-na.

I cārā-nie ŋ Bięjо-i Yesu-Kirsa yerre yaa nuč-i. Ma cię!

Maajęgučma: Diilo, da ma hel nučŋo-na kāyātieno sī mię,
Mi haa mi naŋga-i nučnei nuč-i ŋ diei yoŋ. Jande baa fer mi pepiengu-i, suuye ŋ

3 Yesu cii dīelā-ciima-i

«Sorosibaa-ba kā baa Yesu-i da ba ka gbu-yo.» (Mat. 27:31).

Kaaluj-sεbe āndaŋgu naŋgu yaa daaku wuc: «U guoraa mi wuo tāmpēlēiŋa-i ḥaa mi wuo muiŋa, aa guor mi muu hīema-i ḥaa mi muu bučŋgu. Mi sa ji suč baŋ bīŋ kumaŋ yaafēlle-i gbula. Hōfēlle maama karaanu miε. Mi saa fuo-ma; mi waanŋ-ma miε: <Fōŋgūč sa tira u ye dii-miε, mi ji gbāa ce bige-i, Weimantieno maama karaanu muč>. (3:16-18)

Nučŋ Yesu nel daama-i, aa ba suč da ba bel-o, u waanŋ baa u hāalābiemba-i wuc: «Mi hučŋga si dii hučŋga; tīenaanaŋ na cie-mi; baa na dučfūŋ!..» (Marke 14:34)

Uŋ waanŋ mamaŋ baa Pol ma yaa daama: «Mi nelnyulmu ka gbē baa-ni. Da ku naa nelbiloŋo-i yuŋgu, mei fōŋgūč suč ce u maacemma-i.» (2 Kor. 12:10)

Yaaŋ i cārā Diiloŋo-i: Diiloŋ nuč, i To nuč, āmbabalmaŋ ḥa naa mal bamaŋ hiere, ḥ Bieŋo siyaa hīrā muliεma-i daaŋgu-na a sire-bei. Yaŋ ḥ bisālmba hōmmu fē hīema-na bande-i-na. Niŋ hūyāa-ba kuliiŋgu-na, maa-ba hōgučla-i-na.

I cārā-niε ḥ Bieŋo-i Yesu-Kirsa yerre yaa nuč-i. Ma cie!

Maajęgučma: «Umaŋ duč tuč taara u cu mi huoŋ-nu, kutieno saaya u cīina u fere, aa u tūu u daaŋgu-i u cu mi huoŋ-nu.» (Mat. 16:24)

«Mi hučŋga sa doŋ baa moloko, aa bombolma sa dōlnu-miε a ce dumaaŋo-na, cuuŋ mi huoŋ-nu aa na ta na ce miŋ waŋ mamaŋ baa-na, ku yaa na ka da fiisa. Coima saa fa, mei kūŋgu saa kuola. (Mat. 11:29)

4 Yesubaa-ba daa ba-naa baa u nyu-i

«Baŋ gbuu Yesu-i, u nyu waa u caaŋgu-na...» (Nsāa 19:25) A ne da u homma-na, Siminyč naa gbē nyuŋo-i wuc: «Iŋ bieŋo jomma ka kcsučŋ nučmba bōi Isirahel-na aa bi kor nučmba bōi. U juč Diiloŋ-jomma ninsongo, ḥga ba ka bigāaŋ-yo. A ce dumaaŋo-na, nučmbaŋ taa ba fuo mamaŋ, ma fōŋgūč ka hel bomborma-na. Aa nuč fuč, cieŋ nuč, āŋjęgučma ka gbuu ko-ni.» (Like 1:34-35)

Yesu āndaŋgu naŋgu yaa daaku wuc: «Cieŋo kusūŋ da ku bel-o, u sa suč aa muliεŋ. U yaaŋga sa suč nemma. ḥga duč ji gbāŋ da u yuŋgu-i, duč ne biloŋo-i muliεŋ daama maama karaanu-yuč. Ku yaa ḥaa namaŋ kūŋgu-i: na yammu vāa fieſie-i-na, ḥga yiŋgu dii baa yiŋgu, i ka da i-naa. Die da i-naa, na hōmmu ka fē da yogogo aa molo ceraa u gbāa gučla-muč.» (Nsāa 16:21-22)

Yaaŋ i cārā Diiloŋo-i: Yesu, Itienŋ nuč, ḥ muliεmaŋ-hučŋgu-i, ḥ nyu hučŋga saa waa hučŋga. Jande, i cārā-niε, duč hi-ni baa mamaŋ miε kūŋgu-na, ce-ma ḥ hā-yo, ku yaa i

ka waa hōfelle-na hōnni maŋ joŋ.

I cārā-nie nuɔni maŋ dii yuntesīnni-na baa Diiloŋo-i. Ma cie!

Maajəguɔma: «Namaa namaŋ curaaŋ baa hūmel daade-i, nieŋ nel daama-i na ne; mamaŋ daa-mi daama-i, ma daa hai dede?» (Kaaluŋ-sebe 1:12)

«Nuɔ daani, ŋ cie bige-i yiɛ dumande-i-na? ʃ cie i huleiŋa fūnuŋ gbuu caar baa-ni i sire tie taara-nie baa ŋ to-i.» «Bige-i cie na ta na taara-mie? Na saa suɔ wuɔ mi saaya mi ce mi To uŋ hää-mi mamaŋ weɪ?» (Like 2:48-49)

5 Simɔ tūyāa Yesu daangu-i kāyā-yuɔ

Pilatiŋ hää-ba baa Yesu-i, sorosibaa-ba bie baŋ ka gbuŋ-yoŋ daangu maŋ nuɔ-i a haa hää-yo, aa naa ta baa-yo da ba ka ko-yo. Baŋ kāŋ hūmelle-na, baa suu baa Sireniyiɛnjo naajo hilaa suoŋ-nu. Ba bī-yo Simɔ. Baa bel-o a har daangu-i haa hää u yaa-i, aa naa ce u cu Yesu huoŋ-nu. (Like 23:26)

Yesu āndaangu naŋgu yaa daaku wuɔ: «Nuɔni maŋ da ŋ ta ŋ taara ŋ nyaanu-mie, ŋ saaya ŋ cīina ŋ fere aa ŋ jo i ta. Aa ŋ saaya ŋ ta ŋ hīrā mulīema-i baa kuliŋgu-i. Umaŋ duɔ tuɔ yii baa u yuŋgu, kutieŋo ka kɔsaŋ u fere; ŋga umaj kɔsaŋ u fere mei maama-na, kutieŋo ka kor u fere. Da ŋ da bīmbīnni-i hiere hīema-na aa ka caa, yuŋ haku-i dii-kuɔ? Umaŋ duɔ tuɔ ce senserre u sa taara ba suɔ wuɔ mei wuoŋo, Molon-bieŋ duɔ ka bir jo u yuntesīnni-na baa dōrpōpuɔrbiemba-i, u ka bi ce senserre baa kutieŋo maama-i. (Like 9:23-26)

Yaaŋ i cārā Diiloŋo-i: Itie, ŋ ciera wuɔ i suu i āmbabalma sɔlaangu-i maraamaŋ-huŋŋ daaku-na ku yaa hōjarma ka ta i hōmmu-na. Kāyā-yiɛ i gbāŋ bel i fere āmbabalma-na ku yaa i ka gbāa sie ŋ ānfafamma-i.

I cārā-nie nuɔni maŋ dii yuntesīnni-na baa Diiloŋo-i. Ma cie!

Maajəguɔma: A hīrā mulīema-i ce ānfafamma-i, ku'i dōlaanuŋ Diiloŋo-i. Kirsa cie ku yaa pigāaŋ-ye i die suur u nallu-na. (1 Pier 2:20)

«Yaaŋ mi waŋ ninsoŋo-i baa-na: maacembiloŋo sa maar u yuntieŋo-i, aa pɔpuɔrbiloŋo sa maar umaj puɔraa-yo. Da kuɔ na saa na suɔ-ma, fiefi-e-i na suyaa-ma. Da na wuɔ ma hūmelle-i, na yunni dōlaa.» (Nsāa 13:16-17)

6 Dombūurāŋo naŋo huriyye Yesu yaŋga-i

Isayi āndaangu naŋgu yaa daaku wuɔ: U yaŋga saa ta ka suɔ nemma, moloŋ yufelle saa waa di gbāa hel-yuɔ. Molo saa tuɔ kāŋ-yo. U mulāaŋ, u cie sūlma-i. Molo sa taara u haa u yufelle yuɔ, molo sa dii u nuŋgu-i. (53:2-3)

Yesu ãndaanju nangu yaa daaku wuɔ: «Naŋ siire, na nuɔ ba ciera wuɔ umaj duɔ muonu u nanolŋ yufelle-i, ba muonu kutieŋo diele-i ku sɔlaanju; umaj duɔ ka u nanolŋ nyilãanju-i, ba ka u kũŋgu-i ku sɔlaanju. Ma miŋ ka waŋ mamaŋ baa-na, ma yaa daama: unaŋ nuɔ ŋ baa ji ce ŋ nanolŋo-i kuubabalaŋgu wuɔ ŋ suu sɔlaanju. Umaŋ duɔ caa ŋ tūŋ daaku-i, bir daaku-i ŋ hā-yo. (Mat. 5:38-39)

Yaaŋ i cārā Diiloŋo-i: Itie, ŋ diyaa Diiloŋ-dūŋ-baamba nuŋgu ŋ Bieŋo muliɛma-na nelbiliemba da ba gbāa kor hiere. Baŋ ceŋ kertiebaa-ba maŋ sūlma-i naŋ maama-na, hā-ba ŋ Yalle-i ŋ fē ba hōmmu-i. Yaŋ ba ta ba hīrā muliɛma-i naŋ maama-na a pigāŋ wuɔ ba cuu ŋ nelma huoŋ-nu kelkel.

I cārā-nie ŋ Bieŋo-i Yesu-Kirsa yerre yaa nuɔ-i. Ma ciɛ!

Maajęguɔma: Miɛ maŋ kompaŋga halaŋ i yammu-na hiere, Itieno fafaanju da-yiɛ. I duɔŋ tie bibirre i kā diɛ ka fa Itieno temma. Itieno Yalle maacemma yaa mafamma-i. (2 Kor. 3:18)

7 Yesu cii ku ce i hāi

Baŋ kāŋ baa Yesu-i terieŋgu maŋ nuɔ-i da ba ka ko-yo, ba bī-ku “Gōlgota”, ku yuŋgu yaa wuɔ Yukoluon-terieŋgu. (Marke.15:22)

Yesu Diilocārālle: «Baba, weima si dii mamaŋ gbāa yar-ni cemma, mei taa mi taara ŋ hiel muɔ yaahuolo daayo-na; ŋga da ŋ da ma saa fa dumaaŋo-na, ŋ baa fer muɔ, ce-ma niŋ taaraŋ ma ce dumaa.» (Marke.14:36)

Gbeļiemaj-nalāŋgu nangu nelma yaa daama wuɔ: «Ba gbāaŋ baa-mi mi da mi balla mi fere; ŋga Diiloŋo saa hel mi huoŋ-nu: U kāayā-mie. Weimantieno yaa mei perru-i, u yaa mei fōŋgū-i. U yaa mei Koŋkortieŋo-i.

Yaaŋ i cārā Diiloŋo-i: Diilo, nuɔni maŋ siyaŋ koŋkoro-i aa ta ŋ pā nelviimba-i aa bi ta ŋ hur āmbabalmanciraamba āmbabalma-i, ce hujarre yiɛ. Nu inj waŋ mamaŋ baa-ni. Inj waŋ i cālmuɔ maŋ maama-i baa-ni, jande yaŋ ma tī aa ŋ bel-e ŋaa naŋ bisālŋ miɛ.

I cārā-nie Itieno-i Yesu-Kirsa yerre yaa nuɔ-i. Ma ciɛ!

Maajęguɔma: Baba, ŋ daa kumaŋ haaŋ-mie, ŋ daa senserre maŋ haaŋ-mie. Mi bigāarāamba ka ko-mi baa tuos̄nni-i. Mi na'a sī molo ka hel kāyā-mie. Mi fiɛnya mi jēnaamba-i mi saa ji da moloŋo.

ŋ saa da min kaasīŋ weɪ? Niŋ ceŋ baa ŋ bisālmba-i dumaa, baa yaŋ ku maama karaanu-nie. Baa fuo ŋ yaaŋga-i miɛ; da mi bī-ni ŋ siɛ... Ta ŋ niya-mie aa ŋ kor-mi āmbabalma-na. (Ps. 69:20-21)

8 Yesu piiye baa Yerusalemu caamba-i

Nuɔmba saa waa dei Yesu huoŋgu-na. Caamba bi waa ba hɔlma-na, ba haa ba nammu-i ba yunniŋ ta ba kaal. Yesu wuɔ yiéra aa naa cira: «Yerusalemu caaŋ nama, yiŋgu dii baa yiŋgu, ba ka ta ba nenu caamba maŋ saa hoŋ da. Terieŋgu fanŋgu-na, baa na kaal mei maama-na, taa na kaal nama fereŋ maa-na baa na bisälmba maa-na. Yiŋgu fanŋgu-na, nuɔmba kaa ta ba gbẽ tānni-i wuɔ: ‹Ciiŋ na haa-yie!› aa gbẽ tānyieŋa-i wuɔ: ‹Cīenuŋ-yie!› Da ba jā tibibñaaŋgu-i a senu-kuɔ, ba ka ce tibikuraaŋgu fuɔ niɛ?» (Like 23:27-31)

Yesu ãndaanŋgu naŋgu yaa daaku wuɔ: «Yerusalemutaŋ nama! namei siyaanŋ na ko Diilopɔpuɔrbiemba-i. Diiloŋ duɔ saaŋ umaj hā-na, na bel diiloŋo-i naŋ kutieŋo-i baa tāmpēlēŋa ko-yo. Mei cie ji gbẽ; mii na'a mi tigiŋ-na mi caaŋ-nu ḥaa kūɔnaŋ uŋ tigiŋ u biemba-i dumaa aa pūl-bei. ḥga na saa hūu-ma. Kuŋ hii terieŋgu maŋ fiefi-e-i, mi ka yaŋ na nelle-i hā-na. Aa mi tūnu-nei, da na saa ji ta na cira: ‹Diilo kāyā umaj juɔŋ Itieŋo jomma-i› na siɛ tira da mi yufelle.» (Mati 23:37-39)

Yaaŋ i cārā Diiloŋo-i: Itie, hɔdorre sa dɔlnu-niɛ. Bamaŋ haa ba naŋga niɛ ba hujarre ko-ni. Yaŋ i cālmuc maama jaŋ-ye ku yaa da ŋ waŋ mamaŋ baa-ye i siɛ yagar ŋ nuŋgu-i.

I cārā-kuɔ ŋ wulaa nuɔni maŋ dii tīena yuntesiŋni-na baa Diiloŋo-i. Ma cie!

Maajęgūɔma: «Mi To uŋ dɔlaa-mi dumaa, muɔ mi bi dɔlaa-na dumei. Yaaŋ ku ta ku kā baa ku yaaŋga... Mi taara na hɔmmu fẽ da yogogo mei kaaŋga temma-i ku'i cie na da mi waŋ nel daama-i baa-na.» (Nsāa 15:9+11)

9 Yesu cii ku ce i siɛi

Baa bilaa gburanjbotaamba namba ba hāi, baa gbonu-bei baa Yesu-i da ba ka ko-ba. (Like 23:32)

«Baa na duɔfūŋ, taa na cārā Diiloŋo-i ku yaa Sitāni siɛ gbāa tāal-na dii-na kuubabalaanŋu-na. Fōŋgūɔ dii nelbiloŋo-na ḥga holle si dii-yuɔ.

Baba, da kuɔ yaahuolo daayo saaya u da-mi, wɛima sī, ma ce niŋ taaraŋ ma ce dumaa.» (Mati 26:41-42)

«Mii naa haa mi naŋga-i Weimantieŋ yaa nuɔ-i, u niɛ mi yaanŋ-na. U kāayā-miɛ. Miŋ ŋa naa belnu kɔllu maŋ nuɔ-i u hielaŋ-mi duɔ. U hielaŋ-mi nɔnuɔni-na a dii-mi hūmelle-na. U diyaa nalafelięŋgu mi nuŋgu-na.» (Ps. 39:2...4)

Yaaŋ i cārā Diiloŋo-i: Diilo, nuɔnei i fōŋgūɔ-i aa i cīeŋ nuɔnei nuɔ-i. I āmbabalma-i baa i sūlma gbu ma vāanu-yie. Da ŋ siɛ a ce-ye jande, i ka gbāa tie cāa-ni aa cu ŋ huoŋ-nu baa hɔfelle.

I cāarā-niɛ Itieŋo-i Yesu-Kirsa yerre yaa nuɔ-i. Ma cie!

Maajęgučma: «Sitāniј bi yej dumaa namaa huongu-na, uu bi dii dumei banamba huongu-na. Ḧga Diiloňo-i nunni hāi tiejo sī, u sie yaŋ Sitāni du-na cor na fōŋgūč-i. Duč u du-na huongu huongu, Diiloňo ka hā-na ku fōŋgūč-i na yiera doj aa pigāaŋ-na naŋ saaya na ce kumaŋ a kor. (1 Kor. 10:13)

10 Ba culaa Yesu bimbinni-i u kūčma-na

Sorosibaa-baŋ kaa gbu Yesu-i, baa bie u niidiini-i calnu-niε sčomma naa; neldučjo bie sčomma diei. aa naa bi bie u joŋgorbuč-i. Joŋgorbuč daayo-i munyemmu saa waa-yuč; kompaŋga diei dučj dčrč-i-na ji hi cicaara-i. Baa ta ba piiye baa ba-naa wuč: «Baa na yaŋ i taalnu u joŋgorbuč, yaaŋ i ful tieŋa i ne umaj ka da-yo.»
Diiloň-nelma maŋ nyegāaŋ wuč: «Ba calaanu mi niidiini-i ba-naa nuč aa ful tieŋa a bie mi joŋgorbuč-i,» sorosibaa-ba saa ce ma yaa daama-i we? (Nsāa 19:23-24)

Nelbabalaamba namba juč ji kalla-mie a bel-mi vaa mi gbeini-i baa mi nammu-i. Mi gbuu posol halle molo gbāa kāŋ mi gbugbasīnni-i. Mi bigāarāamba dīeŋ-mie ta ba ne-mi. Ba calaa mi joŋgorbaa-ba-i ba-naa nuč. Aa ful tieŋa a bie mi joŋgorbuč-i. (Ps. 22:17-19)

Mi suyaa mie na nuč Yesu maama-i, aa namaa mamaŋ Diiloň-dūŋ-baaŋ namaanjo-i ba kalaanjo-na baa ninsoro maŋ dii u hūmelle-na: wuč na nanna na āncəlōmma-i. Naŋ taa na ce mamaŋ dīelūč-i-na, na hiel na naŋga mei. Aa na yaŋ Diiloň-Yalle bir na hōmmu-i baa na āŋjęgučma-i. Wuč na bie Diiloňo huonja temma a ce nučfelaŋ namaa a waa nelviiŋ namaa a ta na ce Diiloňo huonja-i kelkel. (Efes. 4:21...24)

Yaaŋ i cārā Diiloňo-i: Itie, bir ŋ ne ŋ baamba yaanjo-na. I taara i migāaŋ tie ce ŋ huonja-i fafamma. I gbā i bel i fere manamma-na. Kāyā-yie i gbāa tie bel i fere nelma-na hiere. Yaŋ i da āŋjęgoſelemma kufaŋgu cemma-na.

I cārā-niε Itieŋo-i Yesu-Kirsa yerre yaa nuč-i. Ma cie!

Maajęgučma: «Minj hilaa bebelle dumaa mi nyu kusūŋgu-na, mi birii bebelle dumei suur hīema-na. Diiloňo yaa hāa-baŋ! U yaa hūyāaŋ-baŋ. U jaaluŋgu bɔi!» (Nsōbu 1:21)

11 Ba gbuu Yesu-i daaŋgu-na

Baŋ kaa hi baa Yesu-i, baa guč miir baa duvēňo a hā-yo wuč u nyčj. Wuč yagar wuč u sie nyčj. Baa gbu-yo daaŋgu-na. Bāaŋgu na boŋ tī. Ba naŋ gbuu-yo yuŋgu maŋ nuč-i, baa nyegēŋ-ku jīna u yudčrč-i-na wuč: “Yuifu ba jāmatigi.” Baa bi gbuu cuobaa-ba hāi u caaŋgu-na. Unaŋo-i u nadieŋga-na, unaŋo-i u nyinyučŋu-na. Hūncortaamba ta ba tuora-yuč aa ta ba nyε-yo. (Marke 15:23...29)

Yesu āndaanjo naŋgu yaa daaku wuč: «Fieſie yaa Diiloňo ka pigāaŋ nelbiliemba-i u jāyāmma-i. Kuŋ hii terieŋgu maŋ fieſie-i, Diiloňo ka donya miwaŋ daayo tiejo-i. Aa da mi ji nyugūŋ dčrč-i-na, mi ka ce nelbiliemba-i hiere ba jo mi wulaa.» (Nsāa 12:31-32)

Yaañ i cārā Diilongo-i: Yesu, Itienj nuç, ce ñ sūlmanj-daanju-i ñ ta ñ niya-yie i bigāarāño baa ji jinya-yie. Ku yaa i ka gbāa tie cāa-ni aa tie jaal-ni baa hōfēlle. Aa die da kumanj die hā-ni, ku maama ka dōl-niñ ñ hūu-ku.

I cārā-kuc ñ wulaa nuçni mañ dii tiëna yuntesīnni-na baa Diilongo-i. Ma cie!

Maajęgučma: Baba, baa gāñ baa-ba; ba sa suç bañ ceñ kumanj. (*Like 23:34*)

Yesu tīyāa dii daanju dōrc-i-na aa da u nyu-i u caanju-na, a ne da u hāalābilongo mañ maama-i taa ma dōlnu-yuç u waa yiera nyujo caanju-na; u gbē nyujo-i wuç: «Nnaa, ñ bieñjo yaa daayo.» Aa gbē hāalābilongo-i wuç: «Í nyu yaa daayo.»

Uñ piiye dumaañjo-na, hāalābilongo saa bir u huonju nyujo-na; wuç bie-jo u ka tiëna fuç terieñ-nu. (*Nsāa 19:26-27*)

12 Yesu kuu daanju-na

«Baba, baa fer-ba; ba sa suç bañ ceñ kumanj.» (*Like 23:34*)

Ba nañ gbuu gburañgbotaamba mañ, unañ wuç bir gbē Yesu-i wuç: «Nañ saa cira wuç Diilongo cie nuçnei jo da ñ ji kor nelbiliemba-i weí? Kor ñ fere aa ñ kor mieñjo-i ke!»

Ku saa dōlnu u nawuoñjo-i, wuç tuç wañ baa-jo wuç: «Nañ sa kāalā Diilongo-i de! Ma sī ii dii muliñedučma yaa nuç-i baa-jo ke? Bañ bilaa mieñjo-i ba ninsoñjo. Mié ãntaaramma-i diyaa-ye kuliiñ daaku-na, aa fuç saa bi gujla bīñkūñgu, ba bel-o da ba ko-jo gbāñgbāñ.» Aa naa miel wañ baa Yesu-i wuç: «Yesu, da ñ doj ñ bāañgu-i, baa yañ mi maama karaanu-nie.» Yesu wuç cira: «Mi jīe, nyuñjo daayo-na, ñ ka suur baa-mi Diilong-nelle-na.» (*Like 23:39...43*)

(*Na dūuna*)

«Hūñkuçsīnni bilaa-mi!» (*Nsāa 19:28b*)

«Diilo, Diilo, bige-i cie ñ nanna-mie?» (*Mati 27:46b*)

«Fieñie fuç, nelma tīe hiere!» (*Nsāa 19:30b*)

Yesu ãndaanju nañgu yaa daaku wuç: Nelięj nuç da ñ hūu-ma ku ñ jēnaamba maama-na, nelnyul hamu-i dii ji maar mufammu-i? (*Nsāa 15:13*)

Yaañ i cārā Diilongo-i: Yesu, Itienj nuç, Nuçni mañ Cicēlmantieñjo Bieñj nuç, ñ siyaa ba gbu-ni daanju-na bahulañgu-na ñ da ñ kor nelbiliemba-i. Ñ kūna ñ tāmma-i hiere da ñ pir ãmbabalma-i i yunni-na. Miemei dūunaana daaye tie cārā-nie; jande, Diilongbabimuc duç hi umaj yiñgu yiñgu, jārā kutienjo-i u ka tuç ce u bāañgu-i baa-ni dii ninsoñ-nelle-na.

I cārā-nie nuçni mañ dii yuntesīnni-na baa Diilongo-i. Ma cie!

Maajęgučma: Molo sie gbāa guor-mi mi ku. Ku dōlaanu muçmei mie mi ka ku. Ku fññgūç dii-mie mi da mi ku, ku fññgūç bi dii-mie mi da mi sire. (*Nsāa 10:18*)

13 Ba haraa Yesu-i daaŋgu-na

Baŋ gbuu Yesubaa-ba-i yiŋgu maŋ nuč-i, ku waa jumayiŋgu. Ku cuo kaala yaa naa waa Yuifu ba yitięnaŋgu-i; a ce dumaaŋo-na, ba yuntaamba saa ta ba taara yitięnaŋgu hi Yesubaa-ba-i dii dɔrɔ-i-na. A naara kufaŋgu-i, yitięnaŋgu faŋgu waa yibuc ba wulaa. Yuifubaa-ba kã ka cārā Pilati-i wuč u yaŋ ba ka kara ba gbeini-i ku yaa ba ka ku donduo ba har-ba aa yitięnaŋgu suč da ku hi. Pilati wuč hā-ba hūmelle-i. Sorosibaa-ba kã. Baŋ gbuu bamaŋ baa Yesu-i, baa kara dīelā-wuoŋo gbeini-i aa cor ka kara hāalīŋ-wuoŋo niini-i. Baŋ birii jo da ba ji kara Yesu niini-i, jo ji da u kuu tī; ba saa kara fuč gbeini-i. Baŋ fie'a ba saa kara-nie, sorosiyieŋo naŋo ce u pučluŋgu-i a fɔ u gbugbeinjo-i. Uŋ fūč-yo dumaaŋo-na, tāmma ta ma hel baa hūmma...

Ku huoŋgu-na, Yosefu maŋ taa u hel Arimate-i-na, wuč kã ka cārā Pilati-i aa duč ka har Yesu-i. Pilati wuč hā-yo hūmelle-i u kã ka har-yo. (Nsāa 19:31...38)

Yaaŋ i cārā Diiloŋo-i: Yesu, Itieŋ nuč, niŋ cie sūlma maŋ aa da ḥ ku, ma waa ḥaa heiŋa gbuu ta ma fɔ ḥ nyu u huoŋga-i ḥaa Siminyoŋ waanŋ-ma dumaa. Yaŋ muliŋ daama kāyā-yie i gbāŋ hiel i naŋga āmbabalma-na, ku yaa i ka gbāa tīena baa-na: nuč baa i To-i baa u Yalle-i a waa baa-na kudei.

I cārā-kuč ḥ wulaa nučni maŋ dii tīena yuntesiŋni-na baa Diiloŋo-i. *Ma cie!*

Maajęgučma: «Naacol nuč daani ḥ cie bige-i yie dumande-i-na? ḥ cie i huleiŋa fūnuŋ gbuu caar, i sire tie taara-nie.» «Bige-i cie na ta na taara-mie? Na saa suč wuč mi saaya mi waa mi To dūŋgu-na we?» Ba saa suč u nelma yaŋga-i. U taa u nu u bīncučmba nuŋgu-i. Mamaŋ cie cor hiere, nyuŋo saa yaŋ ma hel u huoŋga-na. (Like 2:48...51)

14 Ba fuuriye Yesu-i

Nikodemu wuč kã ka naara Yosefu-i ba kāyā ba-naa ba hāi-i-na a migāaŋ kuloŋo-i aa fīnya-yuč. Baŋ gbuu Yesu-i kusucj-nu, suoŋgu naŋgu waa ku caaŋgu-na. Suoŋ daaku huoŋga-na, cīncorfelende nande waa, molo saa fuure-die dede. Ba kāa baa Yesu-i kusucj-nu'i ka fuure. (Nsāa 19:39...42)

Yesu ǎndaŋgu naŋgu yaa daaku wuč: «Mi waŋ ninsoŋo-i baa-na: da ḥ da dībelle saa suur hīema-na a hōr, di bi tīe di diei yaa-i; ḥga da di suur hīema-na, ḥ da di siire pa a dii bieŋa bōi. Umaŋ duč tuo dōl u fere, kutieŋo ka cii haa u fereŋ nuč; ḥga umaŋ duč cīina u fere dūnya daayo-na, kutieŋo ka da cicēlma maŋ sa tīeŋ dede. Umaŋ duč tuo taara duč ce mi maacembiloŋo, kutieŋo saaya u tuo nyaanu-mie; da mi waa kusucj-nu u bi waa baa-mi. Mi To ka ce mi maacembiemba-i nelbōmbōmbaa. (Nsāa 12:24-26)

Yaañ i cārā Diilonjo-i: Diilonj nuç, Itieñ nuç, i suyaa wuç i maama gbu ma dølnu-niε ma cor, ku'i cie ñ sie ñ fereñ Bieñ ku a kor-e hiere. Jande, tirañ ñ pigāañ-ye ñ nelnyulmu-i nyunjo-i-na; i taara i cu Kirsa huoñ-nu u kuliñgu-na a ka tīe baa-yo cicēlma gbula.

I cāarā-niε Itieñ-i Yesu-Kirsa yerre yaa nuç-i. Ma cie!

Maajęguɔma: Na saaya na suo wuç āmbabalma pā nelięñ nuçjo-i baa kuliñgu, a ne da Itieñ-i Yesu-Kirsa barguɔ-i-na Diilonjo hā-ni baa cicēlma maŋ sa tīe dede-i gbāñgbāñ.

(Orɔm. 6:23)

Periema

«Mi suyaa miε baŋ gbuu Yesu maŋ daaŋgu-na ko-yo na taara u yaa-i. U si dii bande-i-na, u siire hel ñaa uŋ ña naa waŋ-ma baa-na dumaa. Juŋ na ji da, baa naa galla-yuɔ bande yaa nuç-i. Biriiŋ na kūŋ donduo na ka tūnu u hāalābiemba-i wuç u siire hel.» (Matie 28:5b-7a)

Na saa da! da kuɔ i kuu baa Kirsa-i, i suyaa wuç i ka bi sire baa-yo. I suyaa wuç Kirsaŋ siire hel kuoŋ-nelle-na u siε gbāa tirañ ku; kuliñgu yufelle yuɔ! U kuu āmbabalmaŋ-kuliñgu-i, i diei aa ma tīe. Fiefiε-i-na, u siire tīe Diilonj-tīemma. Terienju faŋgu-na, miε fere-i, i saaya i tie kāŋ i fere kuoŋ miε āmbabalma yaŋga-na aa tie kāŋ i fere cicēlmantaŋ miε Diilonjo yaŋga-i Yesu-Kirsa horre barguɔ-i-na. (Orɔm. 6:8-11)

Maajęguɔma: Batemu cie ba bi fuure mięño-i baa Yesu-i i die gbāa die sire baa-yo ka waa i To nelle-na a ce nuɔfelaan̄ miε. (Orɔm. 6:4)

Yaañ i cārā Diilonjo-i: Diilonj nuç Weimantieñ nuç, ñ Bieñ uŋ cie sūlma-i dumaa aa ku aa sire, i juɔ ji jøguɔŋ ku yaa dei baa i-naa aa suɔr-ma. Yaŋ ma suɔr-ma dii kunanju naara-yie naŋ hūmelle-na.

Ñ Bieñoj pigāañ-ye hūmelle maŋ, kāyā-yie i tie gbā i wuɔ-de yinni maŋ joŋ; ku yaa i ka gbāa sire waa cicēlma baa-yo. Aa i ka gbāa hi i To nuç ñ terienju-i ka tie ce i bāaŋgu-i.

I cāarā-niε Itieñ-i Yesu-Kirsa yerre yaa nuç-i. Ma cie!